

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Запорізький національний технічний університет

Конспект лекцій

з дисципліни

“Податкова система II”

для студентів напрямку підготовки 6.030509 «Облік і аудит»
та 6.030508 «Фінанси і кредит» денної та заочної форми
навчання

2013

Конспект лекцій з дисципліни "Податкова система II" для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» та 6.030508 «Фінанси і кредит» денної та заочної форми навчання /Укл.: Помулева В.М - Запоріжжя: ЗНТУ, - 2013. - 90 с.

Укладач: В.М. Помулева ст.викладач кафедри «Облік і аудит»

Рецензент д.держ.упр., професор,. зав.каф. “Облік і аудит”
Левченко Н.М.

Відповідальний за випуск: д.держ.упр., професор,. зав.каф.
“Облік і аудит” Левченко Н.М.

Затверджено
на засіданні кафедри
„Облік і аудит”
Протокол № 3
від „15” жовтня 2013 р.

Затверджено на засіданні
Факультету економіки
управління
Протокол № 5
від „22” серпня 2013 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Мета і завдання дисципліни	5
2. Структура та зміст курсу	6
Тема 1. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ	10
1.1. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	10
1.2. Збір за місця для паркування транспортних засобів	13
1.3. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності	15
1.4. Туристичний збір	24
Питання для самоконтролю	25
Тема 2. РЕСУРСНІ ПЛАТЕЖІ	28
2.1. Суть плати за землю. Елементи оподаткування	28
2.2. Збір за спеціальне використання водних ресурсів	39
2.3. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів	44
2. 4. Плата за користування надрами	49
2. 5. Екологічний податок	56
2. 6. Збір за користування радіочастотним ресурсом України	64
2. 7. Рентні платежі	65
Питання для самоконтролю	67
Тема 3. СПЕЦІАЛЬНІ ПОДАТКОВІ РЕЖИМИ	68
3.1. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності	68
3.2. Фіксований сільськогосподарський податок	75
3.3. Збори у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, та на природний газ	79
Питання для самоконтролю	80
Тема 4. ІНШІ ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ	82
4.1. Збір за першу реєстрацію транспортних засобів	82
4.2. Збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства	87
Питання для самоконтролю	89
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	90

ВСТУП

Для досягнення завдань, що постають перед суспільством, держава використовує певну систему економічних, правових та організаційно-контрольних заходів, і як один з найважливіших фінансових регуляторів виступають податки. Чинна система оподаткування України формувалась протягом останніх чотирнадцяти років. Однак, на жаль, вона ще не зовсім досконала та не цілком відповідає вимогам часу. Сьогодні ще існують непогодженість і протиріччя окремих норм податкових законів, їхня нестабільність, безсистемне надання пільг і перекручування сутності податків. Все це обумовлює необхідність реформування податкової системи. Державне регулювання економіки шляхом використання податків має бути спрямоване на забезпечення та підтримку відтворювальних процесів в економіці, ефективне використання ресурсів, стимулювання інвестиційної та підприємницької активності.

«Податкова система» є спеціальною дисципліною, що розкриває теоретичні основи та практичні питання формування поведінки платників податків в межах податкового законодавства.

Податкова система є найвагомішим та ефективним інструментом регулювання фінансових відносин у державі.

Характерним і дестабілізуючим фактором для України сьогодні є значна кількість податків, безсистемне надання пільг, значний податковий тягар, часті зміни податкового законодавства тощо.

Розвиток ринкових відносин зумовив підвищення ролі податків у суспільстві.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни “Податкова система II” є вивчення фінансових відносин, пов'язаних з примусовим відчуженням і перерозподілом частини вартості національного продукту з метою формування загальнодержавного фонду грошових ресурсів.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Податкова система II” є засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, набуття практичних навичок обчислення розмірів платежів до бюджету, альтернативних систем оподаткування.

Предметом навчальної дисципліни є сукупність фінансових відносин, які виникають у процесі розподілу та перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту від юридичних та фізичних осіб до загальнодержавних централізованих фондів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- нормативну та законодавчу базу системи оподаткування;
- основні елементи побудови податкової системи, види податків та їх загальні характеристики;
- особливості оподаткування окремих груп платників податків в умовах ринкової економіки;
- методику розрахунків, порядок сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами;
- альтернативні системи оподаткування;

вміти:

- аналізувати звітні дані по виконанню державного та місцевих бюджетів, виявляти тенденції у виконанні дохідної і видаткової частини бюджету;
- застосовувати методику обчислення і сплати податків;
- складати податкову звітність;
- працювати із законодавчим та інструктивним матеріалом, правильно його трактувати, розуміти та використовувати.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСУ

Тема 1. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ

Види місцевих податків.

Платники податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, об'єкт оподаткування, порядок нарахування та сплати, звітність юридичних осіб, пільги щодо податку.

Види місцевих зборів.

Платники збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності, об'єкт оподаткування. Види діяльності, які провадяться з придбанням торгового патенту, у т.ч. пільгового. Види торгових патентів. Порядок придбання та використання торгового патента. Ставки збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності. Порядок обчислення, порядок та строки сплати.

Збір за місця для паркування транспортних засобів (платники, об'єкт та база, порядок обчислення та сплати).

Туристичний збір (платники, база справляння, ставки, порядок сплати). Податкові агенти туристичного збору та особливості справляння ними туристичного збору. Податкові агенти туристичного збору та особливості справляння ними туристичного збору.

Порядок встановлення та зарахування місцевих податків та зборів.

Тема 2. РЕСУРСНІ ПЛАТЕЖІ

Плата за землю: платники, об'єкти, ставки. Порядок обчислення. Звітність та порядок сплати плати за землю. Пільги щодо плати за землею.

Платники, об'єкти, порядок нарахування та строки сплати збору за спеціальне використання лісових ресурсів.

Збір за спеціальне використання води. Платники, об'єкт оподаткування, ставки збору. Порядок нарахування та зарахування збору до бюджету.

Пільги щодо збору за спеціальне використання води.

Плата за користування надрами для видобування корисних копалин та в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Платники, об'єкт, ставки плати. Порядок та терміни складання розрахунку, терміни сплати збору.

Платники, об'єкт, ставки збору за користування радіочастотним ресурсом України. Порядок обчислення та сплати збору.

Платники екологічного податку, об'єкт та база оподаткування, ставки. Порядок обчислення, подання звітності та сплати податку.

Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними трубопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України (платники рентної плати, об'єкт оподаткування, ставки, порядок обчислення та строк сплати).

Тема 3. СПЕЦІАЛЬНІ ПОДАТКОВІ РЕЖИМИ

Платники єдиного податку. Об'єкт оподаткування та ставки. Порядок обчислення та сплати єдиного податку.

Суб'єкти підприємницької діяльності, які мають можливість скористатися спрощеною системою оподаткування за єдиним податком. Обмеження та суб'єкти, які не мають права переходу на єдиний податок.

Платники фіксованого сільськогосподарського податку. Об'єкт оподаткування. Механізм оподаткування та ставки. Порядок обчислення, подання звітності та сплати фіксованого сільськогосподарського податку.

Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.

Тема 4. ІНШІ ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ

Платники збору за першу реєстрацію транспортного засобу. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку. Пільги в оподаткуванні. Порядок нарахування. Звітність та терміни сплати збору за першу реєстрацію транспортного засобу.

Платники, об'єкт та ставка збору на розвиток виноградарства, садівництва та хмелярства. Порядок обчислення, звітність, терміни подання та сплати збору.

Тема 1. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ

Місцеві податки і збори, їх види

До місцевих належать податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених податковим законодавством, рішеннями сільських, селищних і міських рад у межах їх повноважень, і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.

До *місцевих податків* належать:

- податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- єдиний податок.

До *місцевих зборів* належать:

- збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності;
- збір за місця для паркування транспортних засобів;
- туристичний збір.

1.1. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

Платниками податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової нерухомості.

Об'єктом оподаткування є об'єкт житлової нерухомості, у т.ч. його частка.

Не є об'єктом оподаткування:

- а) об'єкти житлової нерухомості, які перебувають у власності держави або територіальних громад (їх спільній власності);
- б) об'єкти житлової нерухомості, які розташовані в зонах відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, визначені законом, в тому числі їх частки;
- в) будівлі дитячих будинків сімейного типу;
- г) садовий або дачний будинок, але не більше одного такого об'єкта на одного платника податку;

г) об'єкти житлової нерухомості, в тому числі їх частки, що належать фізичним особам, які відповідно до закону мають статус багатодітних або прийомних, або малозабезпечених сімей, опікунів, піклувальників дітей, але не більше одного такого об'єкта на сім'ю, опікуна, піклувальника;

д) гуртожитки;

е) об'єкти житлової нерухомості, в тому числі їх частки, що належать дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, та особам з їх числа, визнаним такими відповідно до закону, дітям-інвалідам, які виховуються одиницями матерями (батьками), але не більше одного такого об'єкта на дитину.

Базою оподаткування є житлова площа об'єкта житлової нерухомості, в тому числі його часток.

База оподаткування об'єктів житлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних осіб, обчислюється органом державної податкової служби на підставі даних Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, що безоплатно надаються органами державної реєстрації прав на нерухоме майно.

База оподаткування об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності юридичних осіб, обчислюється такими особами самостійно виходячи з житлової площі об'єкта оподаткування на підставі документів, що підтверджують право власності на такий об'єкт.

У разі наявності у платника податку - фізичної особи більше одного об'єкта оподаткування, в тому числі різних видів (квартир, житлових будинків або квартир і житлових будинків), база оподаткування обчислюється виходячи з сумарної житлової площі таких об'єктів.

Пільги із сплати податку

База оподаткування об'єкта житлової нерухомості, що перебуває у власності фізичної особи – платника податку, зменшується:

а) для квартири/квартир незалежно від їх кількості - на 120 кв. метрів;

б) для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості - на 250 кв. метрів;

в) для різних видів об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток (у разі одночасного перебування у власності платника податку квартири/квартир та житлового будинку/будинків, у тому числі їх часток), - на 370 кв. метрів.

Таке зменшення надається один раз за базовий податковий (звітний) період (рік).

Пільги із сплати податку не надаються на об'єкти оподаткування, що використовуються їх власниками з метою одержання доходів (здаються в оренду, лізинг, використовуються у підприємницькій діяльності).

Міські, селищні та сільські ради можуть встановлювати додаткові пільги з податку, що сплачується на відповідній території з об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності релігійних організацій України, статuti (положення) яких зареєстровані у встановленому законом порядку, та використовуються для забезпечення діяльності, передбаченої такими статутами (положеннями).

Ставки податку встановлюються сільською, селищною або міською радою в таких розмірах за 1 кв. метр житлової площі об'єкта житлової нерухомості для юридичних осіб:

- 1 відсоток розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року - для квартир, житлова площа яких не перевищує 240 кв. метрів, та житлових будинків, житлова площа яких не перевищує 500 кв. метрів;

- 2,7 відсотка розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року - для квартир, житлова площа яких перевищує 240 кв. метрів, та житлових будинків, житлова площа яких перевищує 500 кв. метрів.

Ставки податку для фізичних осіб встановлені у таких розмірах:

а) не більше 1 відсотка - для квартири/квартир, житлова площа яких не перевищує 240 кв. метрів, або житлового будинку/будинків, житлова площа яких не перевищує 500 кв. метрів;

б) 2,7 відсотка - для квартири/квартир, житлова площа яких перевищує 240 кв. метрів, або житлового будинку/будинків, житлова площа яких перевищує 500 кв. метрів;

в) 1 відсоток - для різних видів об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності одного платника податку, сумарна житлова площа яких не перевищує 740 кв. метрів;

г) 2,7 відсотка - для різних видів об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності одного платника податку, сумарна житлова площа яких перевищує 740 кв. метрів.

Податковий період

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

Порядок обчислення суми податку

Обчислення суми податку з об'єктів житлової нерухомості, які знаходяться у власності фізичних осіб, проводиться органом державної податкової служби за місцем податкової адреси (місцем реєстрації) власника житлової нерухомості.

За наявності у власності платника податку одного об'єкта житлової нерухомості, в тому числі його частки, податок обчислюється виходячи із бази оподаткування, зменшеної відповідно до підпунктів "а" або "б" підпункту 265.4.1 ст. 265 (тобто на 120 або 250 кв.м), та відповідної ставки податку.

За наявності у власності платника податку більше одного об'єкта житлової нерухомості одного виду, в тому числі їх часток, податок обчислюється виходячи із сумарної житлової площі таких об'єктів, зменшеної відповідно до підпунктів "а" або "б" підпункту 265.4.1 ст. 265 (тобто на 120 або 250 кв.м), та відповідної ставки податку.

За наявності у власності платника податку об'єктів житлової нерухомості різних видів, у тому числі їх часток, податок обчислюється виходячи із сумарної житлової площі таких об'єктів, зменшеної відповідно до підпункту "в" підпункту 265.4.1 ст. 265 (тобто на 370 кв.м), та відповідної ставки податку.

Податкове повідомлення-рішення про суму податку, що підлягає сплаті, та платіжні реквізити надсилаються органами державної податкової служби платникам за місцем його податкової адреси (місцем реєстрації) до 1 липня звітного року за формою, встановленою у порядку, визначеному статтею 58 ПКУ.

Щодо новоствореного (нововведеного) об'єкта житлової нерухомості податок сплачується фізичною особою-платником

починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт. Орган ДПС надсилає податкове повідомлення-рішення зазначеному власнику після отримання інформації про виникнення права власності на такий об'єкт.

Платники податку мають право звернутися з письмовою заявою до контролюючого органу за місцем проживання (реєстрації) для проведення звірки даних щодо:

- об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток, що перебувають у власності платника податку;
- розміру житлової площі об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності платника податку;
- права на користування пільгою із сплати податку;
- розміру ставки податку;
- нарахованої суми податку.

У разі виявлення розбіжностей, орган ДПС за місцем проживання (реєстрації) платника податку на підставі оригіналів відповідних документів проводить перерахунок суми податку і надсилає нове податкове повідомлення-рішення зазначеному власнику.

Платники податку - юридичні особи самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 20 лютого цього ж року подають органу державної податкової служби за місцезнаходженням об'єкта оподаткування декларацію за встановленою формою, з розбивкою річної суми рівними частками поквартально.

Щодо новоствореного (нововведеного) об'єкта житлової нерухомості декларація подається протягом місяця з дня виникнення права власності на такий об'єкт.

Порядок обчислення сум податку в разі зміни власника об'єкта оподаткування податком.

У разі переходу права власності на об'єкт оподаткування від одного власника до іншого протягом календарного року податок обчислюється для попереднього власника за період з 1 січня цього року до початку того місяця, в якому він втратив право власності на зазначений об'єкт оподаткування, а для нового власника — починаючи з місяця, в якому виникло право власності.

Орган державної податкової служби надсилає податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

Порядок сплати податку

Податок сплачується за місцем розташування об'єкта оподаткування і зараховується до відповідного бюджету згідно з положеннями Бюджетного кодексу України.

Фізичні особи можуть сплачувати податок у сільській та селищній місцевості через каси сільських (селищних) рад за квитанцією про прийняття податків і зборів.

Строки сплати податку

Податкове зобов'язання за звітний рік з податку сплачується:

а) фізичними особами – протягом 60 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення;

б) юридичними особами – авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом, які відображаються в річній податковій декларації.

1.2. Збір за місця для паркування транспортних засобів

Платниками збору є юридичні особи, їх філії (відділення, представництва), фізичні особи - підприємці, які згідно з рішенням сільської, селищної або міської ради організовують та провадять діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках.

Об'єкт і база оподаткування збором

Об'єктом оподаткування є земельна ділянка, яка згідно з рішенням сільської, селищної або міської ради спеціально відведена для забезпечення паркування транспортних засобів на автомобільних дорогах загального користування, тротуарах або інших місцях, а також комунальні гаражі, стоянки, паркінги (будівлі, споруди, їх частини), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету, за винятком площі земельної ділянки, яка відведена для безоплатного паркування

транспортних засобів, передбачених статтею 30 Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні".

Базою оподаткування є площа земельної ділянки, відведена для паркування, а також площа комунальних гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету.

Ставки збору

Ставки збору встановлюються за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 квадратний метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі від 0,03 до 0,15 відсотка мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Ставка збору та порядок сплати збору до бюджету встановлюються відповідною сільською, селищною або міською радою. При визначенні ставки збору сільські, селищні та міські ради враховують місцезнаходження спеціально відведених місць для паркування транспортних засобів, площу спеціально відведеного місця, кількість місць для паркування транспортних засобів, спосіб поставлення транспортних засобів на стоянку, режим роботи та їх заповнюваність.

Порядок обчислення та строки сплати збору

Збір сплачується до місцевих бюджетів *щоквартально*, у визначений для *квартального звітного (податкового) періоду строк*, за місцезнаходженням об'єкта оподаткування.

Платник збору, який має підрозділ без статусу юридичної особи, що провадить діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на земельній ділянці не за місцем реєстрації такого платника збору, *зобов'язаний зареєструвати такий підрозділ як платника збору в органі державної податкової служби за місцезнаходженням земельної ділянки.*

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному *кварталу*.

1.3. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності

Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності - сума коштів, яка сплачується за придбання та використання торгового патенту.

Види підприємницької діяльності, які провадяться з придбанням торгового патенту:

а) *торговельна діяльність* у пунктах продажу товарів (поняття торговельної діяльності приведено у ст. 14 ПКУ);

б) діяльність з надання *платних побутових послуг* за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України;

в) *торгівля валютними цінностями* у пунктах обміну іноземної валюти;

г) *діяльність у сфері розваг* (крім проведення державних грошових лотерей).

Платниками збору є суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи - підприємці), їх відокремлені підрозділи, які отримують в установленому порядку торгові патенти та провадять вищевказані види підприємницької діяльності.

Не є платниками збору за провадження торговельної діяльності та діяльності з надання платних послуг такі суб'єкти господарювання:

а) аптеки, що перебувають у державній та комунальній власності;

б) розташовані у селах, селищах і містах районного значення підприємства та організації споживчої кооперації та торгово-виробничі державні підприємства робітничого постачання;

в) фізичні особи – підприємці, які провадять торговельну діяльність у межах ринків усіх форм власності;

г) фізичні особи – підприємці, які здійснюють продаж вирощених в особистому підсобному господарстві, на присадибній, дачній, садовій і городній ділянках продукції рослинництва і тваринництва, свійської худоби та птиці (як у живому вигляді, так і продукції забою в сирому вигляді та у вигляді первинної переробки), продукції власного бджільництва;

г) фізичні особи – підприємці, які сплачують державне мито за нотаріальне посвідчення договорів про відчуження власного майна, якщо товари кожної окремої категорії відчужуються не частіше одного разу на календарний рік;

д) суб'єкти господарювання, утворені громадськими організаціями інвалідів, які мають податкові пільги згідно із законодавством та здійснюють торгівлю виключно продовольчими товарами вітчизняного виробництва та продукцією, виготовленою на підприємствах "Українське товариство сліпих", "Українське товариство глухих", а також фізичними особами – інвалідами, зареєстрованими відповідно до закону як підприємці;

е) суб'єкти господарювання, які провадять торговельну діяльність виключно з використанням таких видів товарів вітчизняного виробництва: хліб і хлібобулочні вироби; борошно пшеничне та житнє; сіль, цукор, олія соняшникова і кукурудзяна; молоко і молочна продукція, крім молока і вершків згущених із домішками і без них; продукти дитячого харчування; безалкогольні напої; морозиво; яловичина та свинина; свійська птиця; яйця; риба; ягоди і фрукти; мед та інші продукти бджільництва, бджолоінвентар і засоби захисту бджіл; картопля і плодоовочева продукція; комбікорм для продажу населенню;

є) суб'єкти господарювання, що реалізують продукцію власного виробництва фізичним особам, які перебувають з ними у трудових відносинах, через пункти продажу товарів, вбудовані у виробничі або адміністративні приміщення, що належать такому суб'єкту;

ж) суб'єкти господарювання, які провадять діяльність із закупівлі у населення продукції (заготівельна діяльність), якщо подальша реалізація такої продукції відбувається за розрахунками у безготівковій формі (пункти приймання склотари, макулатури, відходів паперових, картонних і ганчіркових; заготівля сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки);

з) підприємства, установи та організації, які провадять діяльність у торговельно-виробничій сфері (ресторанне господарство), у тому числі навчальних закладах, із обслуговування виключно працівників таких підприємств, установ та організацій, а також учнів і студентів у навчальних закладах;

и) фельдшерські, фельдшерсько-акушерські пункти, сільські дільничні лікарні, амбулаторії, амбулаторії загальної практики - сімейної медицини, що розташовані в сільській місцевості, за умови, що у сільській місцевості відсутні аптеки або структурні підрозділи аптек, роздрібна торгівля лікарськими засобами здійснюється працівниками таких пунктів, лікарень, амбулаторій, які мають медичну освіту, та виключно за переліком, встановленим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, а також на підставі договорів, укладених із ліцензіатом, що має ліцензію на роздрібну торгівлю лікарськими засобами.

Не є платниками збору за провадження діяльності у сфері розваг суб'єкти господарювання, які провадять *комп'ютерні та відеоігри*.

ПКУ вирізняє, окрім «звичайних», пільгові та короткотермінові торгові патенти.

Види діяльності, які провадяться з придбанням пільгового торгового патенту.

З придбанням пільгового торгового патенту провадиться торговельна діяльність *виключно з використанням таких товарів (незалежно від країни їх походження):*

а) товари повсякденного вжитку, продукти харчування, вироби медичного призначення для індивідуального користування, технічні та інші засоби реабілітації через торговельні установи, утворені з цією метою громадськими організаціями інвалідів;

б) товарів військової атрибутики та повсякденного вжитку для військовослужбовців на території військових частин і військових навчальних закладів;

в) насіння та посадкового матеріалу овочевих, баштанних, кормових та квіткових культур, кормових коренеплодів та картоплі;

г) сірників;

г) термометрів та індивідуальних діагностичних приладів.

З придбанням пільгового торгового патенту провадиться торговельна діяльність *виключно з використанням таких товарів вітчизняного виробництва:*

а) поштові марки, листівки, вітальні листівки і конверти непогашені, ящики, коробки, мішки, сумки та інша тара, виготовлена з

дерева, паперу та картону, яка використовується для поштових відправлень підприємствами, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері надання послуг поштового зв'язку, і фурнітура до них;

б) товари народних промислів, крім антикварних та тих, що становлять культурну цінність згідно з переліком, затвердженим центральним органом виконавчої влади що забезпечує формування державної політики у сфері культури;

в) готові лікарські засоби (лікарські препарати, ліки, медикаменти, предмети догляду, перев'язувальні матеріали та інше медичне приладдя), вітаміни для населення, тампони, інші види санітарно-гігієнічних виробів із целюлози або її замінників, ветеринарні препарати, вироби медичного призначення для індивідуального користування інвалідами, технічні та інші засоби реабілітації інвалідів;

г) зубні паста та порошки, косметичні серветки, дитячі пелюшки, папір туалетний, мило господарське;

г) вугілля, вугільні брикети, паливо пічне побутове, гас освітлювальний, торф паливний кусковий, торф'яні брикети і дрова для продажу населенню, газ скраплений у балонах, що реалізується населенню за місцем проживання для використання у житлових та/або нежитлових приміщеннях;

д) проїзні квитки;

е) зошити.

З придбанням пільгового торгового патенту провадиться торговельна діяльність виключно з використанням періодичних видань друкованих засобів масової інформації вітчизняного виробництва, що мають реєстраційні свідоцтва, видані в установленому порядку, а також книг, брошур, альбомів, нотних видань, буклетів, плакатів, картографічної продукції, що видаються юридичними особами - резидентами України.

Ставки збору

1. Ставка збору за провадження торговельної діяльності та діяльності з надання платних послуг встановлюється сільськими, селищними та міськими радами (далі у цьому пункті – органами місцевого самоврядування) з розрахунку на календарний місяць у відповідному розмірі від мінімальної заробітної плати, установлені

законом на 1 січня календарного року (далі – МЗП) з урахуванням місцезнаходження пункту продажу товарів та асортименту товарів, пункту з надання платних послуг та виду платних послуг.

2. Ставка збору за провадження торговельної діяльності (крім провадження торговельної діяльності нафтопродуктами, скрапленим та стиснутим газом із застосуванням пістолетних паливно-роздавальних колонок на стаціонарних, малогабаритних і пересувних автозаправних станціях, заправних пунктах) та діяльності з надання платних послуг встановлюється в таких межах:

а) на території міста Києва та обласних центрів – від 0,08 до 0,4 розміру МЗП;

б) на території міста Севастополя, міст обласного значення (крім обласних центрів) і районних центрів – від 0,04 до 0,2 розміру МЗП;

в) на території інших населених пунктів – від 0,02 до 0,1 розміру МЗП.

3. У разі якщо пункти продажу товарів (надання послуг) розташовані *в курортній місцевості або на території, прилеглій до митниці, інших пунктів переміщення через митний кордон*, органи місцевого самоврядування, до бюджетів яких спрямовуються кошти від сплати збору, можуть прийняти рішення щодо збільшення ставки збору, *але не більш як 0,4 розміру МЗП*.

4. Ставка збору за провадження торговельної діяльності нафтопродуктами, скрапленим та стиснутим газом на стаціонарних, малогабаритних і пересувних автозаправних станціях, заправних пунктах встановлюється в межах від 0,08 до 0,4 розміру МЗП залежно від місця розташування таких пунктів продажу.

5. Ставка збору за здійснення торгівлі валютними цінностями на календарний місяць становить 1,2 розміру МЗП.

6. Ставка збору за здійснення діяльності у сфері розваг на квартал становить:

- для використання грального автомата (грального автомата "кран-машина", грального автомата, на якому проводяться дитячі ігри, іншого грального автомата, призначеного для проведення платних розважальних ігор) – розмір мінімальної заробітної плати;

- для використання гральних жолобів (доріжок) кегельбана, боулінга, що вводяться в дію за допомогою жетона, монети або без

них, – розмір мінімальної заробітної плати, збільшений у 2 рази, за кожний гральний жолоб (доріжку):

- для використання столів для більярда, що вводяться в дію за допомогою жетона, монети або без них, крім столів для більярда, що використовуються для спортивних аматорських змагань, – розмір мінімальної заробітної плати за кожний стіл для більярда;

- для проведення інших оплатних розважальних ігор – розмір мінімальної заробітної плати за кожне окреме гральне місце.

7. Ставка збору за провадження торговельної діяльності із придбанням пільгового торгового патенту встановлюється в розмірі 0,05 розміру МЗП щорічно.

8. Ставка збору за провадження торговельної діяльності із придбанням короткотермінового торгового патенту за один день становить 0,02 розміру МЗП.

9. Ставки збору, визначені відповідно до цієї статті, округляються (менш як 50 копійок відкидається, а 50 копійок і більше округляється до однієї гривні).

Порядок придбання торгового патенту

Для провадження передбачених видів підприємницької діяльності суб'єкт господарювання подає до органу державної податкової служби за місцем сплати збору заявку на придбання торгового патенту, яка повинна містити такі відомості:

а) найменування суб'єкта господарювання, код за ЄДРПОУ (для юридичної особи) та прізвище, ім'я, по батькові суб'єкта господарювання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (для фізичної особи);

б) юридична адреса (місцезнаходження) суб'єкта господарювання, а у разі якщо патент придбається для відокремленого підрозділу, – місцезнаходження такого відокремленого підрозділу згідно з документом, що засвідчує право власності (оренди);

в) вид підприємницької діяльності, для провадження якої придбається торговий патент;

г) вид торгового патенту;

г) найменування документа про повну або часткову сплату збору;

д) назва та фактична адреса (місцезнаходження) пункту продажу товарів, пункту з надання платних послуг, пункту обміну іноземної валюти, грального місця, позначення "виїзна торгівля";

е) назва, дата, номер документа, що засвідчує право власності (оренди);

є) період, на який придбається торговий патент.

Підставою для придбання торгового патенту є заявка на придбання торгового патенту.

Відомості, наведені в поданій суб'єктом господарювання заявці, звіряються з оригіналами або нотаріально посвідченими копіями документів, на підставі яких заповнена така заявка.

У разі невідповідності відомостей, наведених у поданій суб'єктом господарювання заявці, документам, на підставі яких заповнена така заявка, або невнесення до заявки усіх необхідних відомостей, орган державної податкової служби має право відмовити у видачі торгового патенту суб'єкту господарювання.

Торговий патент видається особисто фізичній особі – підприємцю або особі, уповноваженій юридичною особою, під підпис у *триденний термін* з дня подання заявки. Датою придбання торгового патенту є зазначена в ньому дата.

Для провадження торговельної діяльності, діяльності з надання платних послуг та діяльності з торгівлі валютними цінностями для кожного відокремленого підрозділу, який не є платником податку на прибуток, торгові патенти придбаються суб'єктами господарювання за місцем реєстрації такого відокремленого підрозділу.

Для провадження торговельної діяльності, діяльності з надання платних послуг та діяльності з торгівлі валютними цінностями торгові патенти придбаються окремо для кожного пункту продажу товарів, пункту з надання платних послуг, пункту обміну іноземної валюти.

У разі проведення ярмарків, виставок-продажів та інших короткотермінових заходів, пов'язаних з демонстрацією та продажем товарів, суб'єкт господарювання придбає короткотерміновий торговий патент.

Для здійснення діяльності у сфері розваг торговий патент придбається для кожного окремого грального місця. Якщо окреме гральне місце має декілька незалежних гральних місць, торговий патент придбається окремо для кожного з них.

Порядок та строки сплати збору

Порядок сплати збору платниками збору, які:

а) провадять торговельну діяльність або надають платні послуги (крім пересувної торговельної мережі) – збір сплачується за місцезнаходженням пункту продажу товарів або пункту з надання платних послуг;

б) здійснюють торгівлю валютними цінностями – за місцезнаходженням пункту обміну іноземної валюти;

в) здійснюють діяльність у сфері розваг – за місцезнаходженням пункту надання послуг у сфері розваг;

г) здійснюють торгівлю через пересувну торговельну мережу – за місцем реєстрації таких платників;

г) здійснюють торгівлю на ярмарках, виставках-продажах та інших короткотермінових заходах, пов'язаних з демонстрацією та продажем товарів, – за місцем провадження такої діяльності.

Строки сплати збору:

а) за провадження торговельної діяльності з придбанням короткотермінового торгового патенту – не пізніше як за один календарний день до початку провадження такої діяльності;

б) за провадження торговельної діяльності (крім торговельної діяльності з придбанням короткотермінового торгового патенту), діяльності з надання платних послуг, здійснення торгівлі валютними цінностями – щомісяця не пізніше 15 числа, який передус звітному місяцю;

в) за здійснення діяльності у сфері розваг – щоквартально не пізніше 15 числа місяця, який передус звітному кварталу.

Під час придбання торгового патенту суб'єкт господарювання вносить суму збору за один місяць (квартал). На суму збору, сплачену під час придбання торгового патенту, зменшується сума збору, яка підлягає внесенню в останній місяць (квартал) його дії.

Платники збору можуть здійснити сплату збору авансовим внеском до кінця календарного року.

Строки дії торгового патенту

Строк дії торгового і пільгового патенту, крім короткотермінового торгового патенту та торгового патенту на

здійснення діяльності у сфері розваг, становить 60 календарних місяців.

Строк дії короткотермінового торгового патенту становить від одного до п'ятнадцяти календарних днів.

Строк дії торгового патенту на здійснення діяльності у сфері розваг становить вісім календарних кварталів.

У разі невнесення суб'єктом господарювання збору у встановлений цією статтею строк, дія такого патенту анулюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому відбулося таке порушення.

Суб'єкт господарювання, що припинив діяльність, яка відповідно до ПКУ підлягає патентуванню, до 15 числа місяця, що передує звітному, письмово повідомляє про це відповідному органу державної податкової служби. При цьому торговий патент підлягає поверненню органу державної податкової служби, який його видав, а суб'єкту господарювання повертається надмірно сплачена сума збору.

Порядок використання торгового патенту

Оригінал торгового патенту повинен бути розміщений:

- на фронтальній вітрині магазину, а за її відсутності - біля реєстратора розрахункових операцій;
- на фронтальній вітрині малої архітектурної форми;
- на табличці в автомагазинах, на розвозках та інших видах пересувної торговельної мережі, а також на лотках, прилавках та інших видах торговельних точок, відкритих у відведених для торговельної діяльності місцях;
- у пунктах обміну іноземної валюти;
- у приміщеннях для надання платних послуг, а також у приміщеннях, в яких проводяться розважальні ігри.

Торговий патент повинен бути відкритий та доступний для огляду. Для запобігання пошкодженню торгового патенту (вигорання на сонці, псування внаслідок затікання дощової води, псування сторонніми особами тощо) дозволяється розміщувати нотаріально засвідчені копії.

Торговий патент діє на території, на яку поширюються повноваження органу, який здійснив реєстрацію суб'єкта господарювання, або за місцезнаходженням відокремленого

підрозділу. Торговий патент, виданий для провадження торговельної діяльності з використанням *пересувної торговельної мережі* (автомагазини, розвозки тощо), діє на території України.

1.4. Туристичний збір

Туристичний збір – це місцевий збір, кошти від якого зараховуються до місцевого бюджету.

Платниками збору є громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які прибувають на територію адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення сільської, селищної та міської ради про встановлення туристичного збору, та отримують (споживають) послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк.

Платниками збору не можуть бути особи, які:

- а) постійно проживають, у тому числі на умовах договорів найму, у селі, селищі або місті, радами яких встановлено такий збір;
- б) особи, які прибули у відрядження;
- в) інваліди, діти-інваліди та особи, що супроводжують інвалідів І групи або дітей-інвалідів (не більше одного супроводжуючого);
- г) ветерани війни;
- г) учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;
- д) особи, які прибули за путівками та курсовками в санаторії та пансіонати;
- е) діти віком до 18 років;
- є) дитячі лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі та санаторно-курортні заклади.

Базою справляння є вартість усього періоду проживання (ночівлі) в визначених місцях, за вирахуванням податку на додану вартість.

До вартості проживання не включаються витрати на харчування чи побутові послуги (прання, чистка, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), телефонні рахунки, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкове страхування, витрати на

усний та письмовий переклади, інші документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду.

Ставка встановлюється у розмірі від 0,5 до 1 відсотка до бази справляння збору.

Порядок та особливості сплати збору

Податкові агенти справляють збір під час надання послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням (ночівлею), і зазначають суму сплаченого збору окремим рядком у рахунку (квитанції) на проживання.

Збір сплачується до місцевих бюджетів щоквартально, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк, за місцезнаходженням податкових агентів.

Податковий агент, який має підрозділ без статусу юридичної особи, що надає послуги з тимчасового проживання (ночівлі) не за місцем реєстрації такого податкового агента, зобов'язаний зареєструвати такий підрозділ як податкового агента туристичного збору у контролюючому органі за місцезнаходженням підрозділу.

Податкові агенти – це суб'єкти господарювання, які уповноважуються сільською, селищною або міською радою справляти збір на умовах договору, укладеного з відповідною радою, а саме адміністрації готелів, кемпінгів, мотелів, гуртожитків для приїжджих та інші заклади готельного типу, санаторно-курортні заклади; квартирно-посередницькі організації, які направляють неорганізованих осіб на поселення у будинки (квартири), що належать фізичним особам на праві власності або на праві користування за договором найму; юридичні особи або фізичні особи – підприємці.

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу.

Питання для самоконтролю

1. Хто є платником податку на нерухоме майно?
2. Що є об'єктом та базою оподаткування податком на нерухоме майно? В чому полягає різниця?
3. Які органи та в яких розмірах встановлюють податок на нерухоме майно?

4. Яким чином контролюючим органом обчислюється база оподаткування об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток, які перебувають у власності фізичних осіб, у разі наявності у платника податку - фізичної особи більше одного об'єкта оподаткування, в тому числі різних видів (квартир, житлових будинків або квартир і житлових будинків) (п.п. 265.3 ст. 265 ПКУ)?

5. Яким чином обчислюється база оподаткування об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток, що перебувають у власності юридичних осіб (п.п. 265.3 ст. 265 ПКУ)?

6. На які об'єкти нерухомості не надаються пільги із сплати податку платникам-фізичним особам (п.п. 265.4.1 ст. 265 ПКУ)?

7. Яким організаціям міські, селищні та сільські ради можуть встановлювати додаткові пільги з податку на нерухомість (п.п. 265.4.2 ст. 265 ПКУ)?

8. Яким чином контролюючим органом здійснюється обчислення суми податку на нерухомість з об'єкта/об'єктів оподаткування, які перебувають у власності фізичних осіб (ст. 265.7.1)

а) за наявності у власності платника податку одного об'єкта житлової нерухомості, або його частки;

б) за наявності у власності платника податку більше одного об'єкта житлової нерухомості одного виду;

в) за наявності у власності платника податку об'єктів житлової нерухомості різних видів?

9. Який порядок звітності за податком на нерухоме майно?

10. Які види діяльності провадяться з придбанням торгового патенту?

11. Який порядок використання та термін дії торгового патенту?

12. Хто не є платником збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності?

13. При реалізації яких товарів вітчизняного виробництва передбачено придбання пільгового торгового патента?

14. Назвіть правила розміщення торгового патента.

15. Що є підставою для придбання торгового патента?

16. Зазначте місця розміщення торгового патента.

17. На якій території діє торговий патент, виданий для провадження торговельної діяльності з використанням пересувної торговельної мережі?

18. Чи повинні та у який спосіб звітують платники збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності?

19. Що є об'єктом оподаткування збором за місця для паркування транспортних засобів?

20. Вкажіть особливості встановлення ставок збору за місця для паркування транспортних засобів.

21. Вкажіть особливості сплати збору за місця для паркування транспортних засобів.

22. Які особливості справляння туристичного збору?

23. Які місцеві податки ви знаєте?

24. Які місцеві збори ви знаєте?

Тема 2. РЕСУРСНІ ПЛАТЕЖІ

До **ресурсних платежів** відносяться:

- плата за землю;
- збір за спеціальне використання води;
- збір за спеціальне використання лісових ресурсів;
- плата за користування надрами;
- екологічний податок;
- збір за користування радіочастотним ресурсом України;
- рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.

Всі вони належать до загальнодержавних податків та зборів, що обумовлено державною власністю на природні ресурси.

2.1. Суть плати за землю. Елементи оподаткування

Плата за землю запроваджена з метою формування джерела коштів для фінансування заходів щодо раціонального використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів, відшкодування витрат власників землі і землекористувачів, пов'язаних з господарюванням на землях гіршої якості, ведення земельного кадастру, здійснення землеустрою та моніторингу земель, проведення земельної реформи та розвитку інфраструктури населених пунктів.

Плата за землю регулюється розділом XIII ПКУ та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до ст. 14 ПКУ, плата за землю - загальнодержавний податок, який справляється у формі земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності

Земельний податок - обов'язковий платіж, що справляється з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів.

Платниками податку є:

- власники земельних ділянок, земельних часток (паїв);
- землекористувачі.

Землекористувачі - юридичні та фізичні особи (резиденти і нерезиденти), яким відповідно до закону надані у користування земельні ділянки державної та комунальної власності, у тому числі на умовах оренди (ст. 14).

Об'єктами оподаткування є:

- земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні;
- земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Базою оподаткування є:

- нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до порядку, встановленого цим розділом;
- площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин за індексом споживчих цін за попередній рік щороку розраховує величину коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земель, на який індексується нормативна грошова оцінка сільськогосподарських угідь, земель населених пунктів та інших земель несільськогосподарського призначення за станом на 1 січня поточного року, що визначається за формулою:

$$K_i = [I - 10] : 100,$$

де I - індекс споживчих цін за попередній рік.

У разі якщо індекс споживчих цін не перевищує 110 відсотків, такий індекс застосовується із значенням 110.

Коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель застосовується *кумулятивно* залежно від дати проведення нормативної грошової оцінки земель.

Відповідні органи забезпечують інформування про щорічну індексацію нормативної грошової оцінки земель не пізніше 15 січня поточного року органів ДПС, і власників землі та землекористувачів.

Ставки податку за земельні ділянки сільськогосподарських угідь (незалежно від місцезнаходження)

Відповідно до п.п. 14.1.233 ст. 14 ПКУ, сільськогосподарські угіддя – це рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги.

Ставки податку за один гектар сільськогосподарських угідь встановлюються у відсотках від їх нормативної грошової оцінки у таких розмірах:

- для ріллі, сіножатей та пасовищ – 0,1;
- для багаторічних насаджень – 0,03.

За сільськогосподарські угіддя, що надані в установленому порядку і використовуються за цільовим призначенням, у тому числі військовими сільськогосподарськими підприємствами, незалежно від того, до якої категорії земель вони віднесені, податок справляється за такими ж ставками.

Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено (незалежно від місцезнаходження) встановлюється у розмірі 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки (крім сільськогосподарських, лісгосподарських та визначених ст. 276 ПКУ).

Ставки податку за земельні ділянки, розташовані в межах населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено встановлюються у таких розмірах:

Групи населених пунктів з чисельністю населення, тис. осіб	Ставки податку, гривень за 1 кв. метр	Коефіцієнт, що застосовується у містах Києві, Сімферополі, Севастополі та містах обласного значення
До 3	0,28	
Від 3 до 10	0,56	
Від 10 до 20	0,90	
Від 20 до 50	1,40	1,20
Від 50 до 100	1,69	1,40
Від 100 до 250	1,97	1,60
Від 250 до 500	2,26	2,00
Від 500 до 1000	2,82	2,50
Від 1000 і більше	3,95	3,00

У населених пунктах, віднесених Кабінетом Міністрів України до курортних, до ставок податку застосовуються такі коефіцієнти:

- на південному узбережжі Автономної Республіки Крим – 3;
- на південно-східному узбережжі Автономної Республіки Крим – 2,5;
- на західному узбережжі Автономної Республіки Крим – 2,2;
- на Чорноморському узбережжі Миколаївської, Одеської та Херсонської областей – 2;
- у гірських та передгірних районах Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької областей – 2,3, крім населених пунктів, які відповідно до законодавства віднесені до категорії гірських;
- на узбережжі Азовського моря та в інших курортних місцевостях – 1,5.

Особливості встановлення ставок земельного податку визначені ст. 276 ПКУ.

1. Податок за земельні ділянки (в межах населених пунктів), зайняті житловим фондом, автостоянками для зберігання особистих транспортних засобів громадян, які використовуються без отримання прибутку гаражно-будівельними, дачно-будівельними та садівницькими товариствами, індивідуальними гаражами, садовими і дачними будинками фізичних осіб, а також за земельні ділянки, надані для потреб сільськогосподарського виробництва, водного та лісового господарства, які зайняті виробничими, культурно-побутовими, господарськими та іншими будівлями і спорудами, справляється у розмірі **3 відсотків суми обчисленого земельного податку.**

2. Податок за земельні ділянки (в межах населених пунктів) на територіях та об'єктах природоохоронного, оздоровчого та рекреаційного призначення, використання яких не пов'язано з функціональним призначенням цих територій та об'єктів, справляється у **п'ятикратному розмірі обчисленого податку.**

3. Податок за земельні ділянки *(в межах населених пунктів)* на територіях та об'єктах історико-культурного призначення, використання яких не пов'язано з функціональним призначенням цих територій та об'єктів, справляється із застосуванням таких коефіцієнтів:

- міжнародного значення – 7,5;
- загальнодержавного значення – 3,75;
- місцевого значення – 1,5.

4. Податок за земельні ділянки *(в межах населених пунктів)*, надані для залізниць в межах смуг відведення, для гірничодобувних підприємств для видобування корисних копалин та розробки родовищ корисних копалин, а також за водойми, надані для виробництва рибної продукції, справляється у розмірі **25 відсотків обчисленого податку.**

5. У разі надання в оренду земельних ділянок *(в межах населених пунктів)*, окремих будівель (споруд) або їх частин власниками та землекористувачами, іншим суб'єктам, податок за площі, що надаються в оренду, обчислюється від нормативної грошової оцінки, визначеної з урахуванням застосування відповідного коефіцієнта функціонального використання цих площ залежно від виду економічної діяльності орендаря.

6. Податок за земельні ділянки *(в межах та за межами населених пунктів)*, надані для розміщення об'єктів енергетики, які виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел енергії, справляється у розмірі **25 відсотків обчисленого податку.**

Ставки податку за земельні ділянки несільськогосподарських угідь та садівницьких товариств, розташовані за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено (встановлені ст. 277)

1. Ставка податку за один гектар несільськогосподарських угідь, зайнятих господарськими будівлями (спорудами), встановлюється у розмірі **5 відсотків від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по АР Крим або по області.**

2. Ставка податку за земельні ділянки, надані садівницьким товариствам, у тому числі зайняті садовими та/або дачними будинками фізичних осіб, встановлюється у розмірі 5 відсотків від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по АР Крим або по області.

Ставки податку за земельні ділянки, надані підприємствам промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони, розташовані за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено (ст. 278) та інші землі, нормативну грошову оцінку яких не проведено (ст. 279-280 ПКУ) встановлені у відсотках від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по АР Крим або по області.

За земельні ділянки, надані підприємствам промисловості, транспорту (крім земель залізничного транспорту за винятком земельних ділянок залізничного транспорту, на яких знаходяться окремо розташовані культурно-побутові будівлі та інші споруди), зв'язку, енергетики, а також підприємствам і організаціям, що здійснюють експлуатацію ліній електропередач (крім сільськогосподарських угідь та земель лісгосподарського призначення) (ст. 278)	5 %
За земельні ділянки, що відносяться до земель залізничного транспорту (крім земельних ділянок, на яких знаходяться окремо розташовані культурно-побутові будівлі та інші споруди і які оподатковуються на загальних підставах), надані військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, які не утримуються за рахунок державного або місцевих бюджетів, підрозділам Збройних Сил України, які здійснюють господарську діяльність, а також за земельні ділянки, на яких розташовані аеродроми (ст. 278)	0,02 %
За земельні ділянки, надані для підприємств промисловості, зайняті землями тимчасової консервації (деградовані землі) (ст. 278)	0,03 %
За земельні ділянки, передані у власність або надані в користування на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення (крім сільськогосподарських угідь та лісових земель)	5 %
За земельні ділянки на землях водного фонду	0,3 %
За земельні ділянки на землях водного фонду, а також за земельні ділянки лісгосподарського призначення, які зайняті виробничими, культурно-побутовими, господарськими та іншими будівлями і спорудами	5 %

Пільги щодо сплати податку для фізичних осіб

Від сплати податку звільняються:

- інваліди першої і другої групи;
- фізичні особи, які виховують трьох і більше дітей віком до 18 років;
- пенсіонери (за віком);
- ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту";
- фізичні особи, визнані законом особами, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Для вказаних категорій фізичних осіб звільнення від сплати податку за земельні ділянки, поширюється лише на одну земельну ділянку за кожним видом використання у межах граничних норм:

- для ведення особистого селянського господарства - у розмірі не більш як 2 гектари;
- для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах - не більш як 0,25 гектара, в селищах - не більш як 0,15 гектара, в містах - не більш як 0,10 гектара;
- для індивідуального дачного будівництва - не більш як 0,10 гектара;
- для будівництва індивідуальних гаражів - не більш як 0,01 гектара;
- для ведення садівництва - не більш як 0,12 гектара.

Від сплати податку звільняються на період дії фіксованого сільськогосподарського податку власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі за умови передачі земельних ділянок та земельних часток (паїв) в оренду платнику фіксованого сільськогосподарського податку.

Пільги щодо сплати податку для юридичних осіб

Від сплати податку звільняються:

- заповідники, у тому числі історико-культурні, національні природні парки, заказники (крім мисливських), парки державної та комунальної власності, регіональні ландшафтні парки, ботанічні сади, дендрологічні і зоологічні парки, пам'ятки природи, заповідні урочища та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва;

- дослідні господарства науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ;

- органи державної влади та органи місцевого самоврядування, органи прокуратури, заклади, установи та організації, спеціалізовані санаторії України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, військові формування, утворені відповідно до законів України, Збройні Сили України та Державна прикордонна служба України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;

- дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій;

- релігійні організації України, статuti (положення) яких зареєстровано у встановленому законом порядку, за земельні ділянки, надані для будівництва і обслуговування культових та інших будівель, необхідних для забезпечення їх діяльності, а також благодійні організації, створені відповідно до закону, діяльність яких не передбачає одержання прибутків;

- санаторно-курортні та оздоровчі заклади громадських організацій інвалідів, реабілітаційні установи громадських організацій інвалідів;

- громадські організації інвалідів України, підприємства та організації, які засновані громадськими організаціями інвалідів та спілками громадських організацій інвалідів і є їх повною власністю, де протягом попереднього календарного місяця кількість інвалідів, які мають там основне місце роботи, становить не менш як 50 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за умови, що фонд оплати праці таких інвалідів становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат на оплату праці (за наявності дозволу на право користування такою пільгою, виданого уповноваженим органом).

У разі порушення цієї норми громадські організації інвалідів, їх підприємства та організації зобов'язані сплатити суми податку за відповідний період, проіндексовані з урахуванням інфляції, а також штрафні санкції згідно із законодавством;

- дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади незалежно від форм власності і джерел фінансування, заклади культури, науки, освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури та спорту, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;

- підприємства, установи, організації, громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості, у тому числі аероклуби та авіаційно-спортивні клуби Товариства сприяння обороні України, – за земельні ділянки, на яких розміщені спортивні споруди, що використовуються для проведення всеукраїнських, міжнародних змагань та навчально-тренувального процесу збірних команд України з видів спорту та підготовки спортивного резерву, бази олімпійської та паралімпійської підготовки, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України;

- платник фіксованого сільськогосподарського податку за земельні ділянки, які використовуються для ведення сільськогосподарського товаровиробництва;

- новостворені фермерські господарства протягом трьох років, а в труднедостатніх населених пунктах – протягом п'яти років з часу передачі їм земельної ділянки у власність.

Крім того, ст. 283 ПКУ визначені земельні ділянки, які не підлягають оподаткуванню.

Податковий період

Базовим податковим (звітним) періодом для плати за землю є календарний рік.

Порядок нарахування

Платники плати за землю (крім фізичних осіб) самостійно обчислюють суму податку щороку станом на 1 січня і не пізніше 20 лютого поточного року подають відповідному контролюючому органу за місцезнаходженням земельної ділянки податкову декларацію на поточний рік за встановленою формою, з *розбивкою річної суми рівними частками за місяцями*.

За нововідведених земельних ділянок або за новоукладеними договорами оренди землі платник плати за землю подає податкову

декларацію протягом 20 календарних днів місяця, що настає за звітним.

У разі зміни протягом року об'єкта та/або бази оподаткування платник плати за землю подає податкову декларацію протягом 20 календарних днів місяця, що настає за місяцем, у якому відбулися такі зміни.

Фізичні особи звітність не надають. Нарахування фізичним особам сум податку проводиться контролюючими органами, які видають платникам до 1 липня поточного року податкове повідомлення-рішення про внесення податку за встановленою формою.

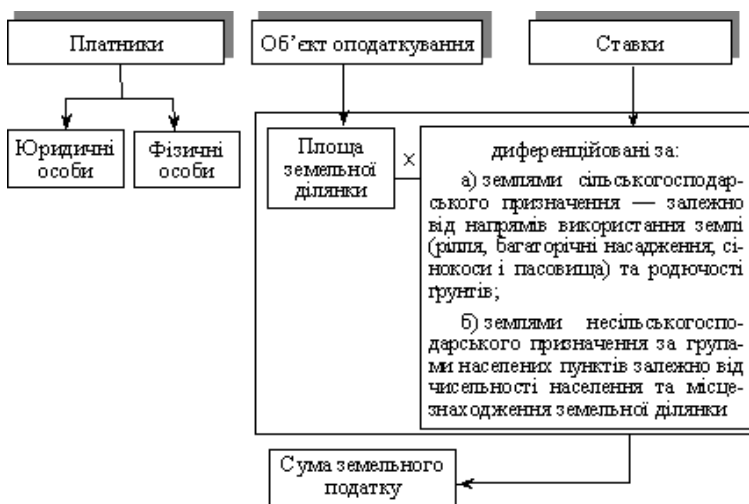

Рисунок 2.1 - Структурно-логічна схема земельного податку

Строк сплати плати за землю

1. Власники землі та землекористувачі сплачують плату за землю з дня виникнення права власності або права користування земельною ділянкою.

2. Юридична особа зменшує податкові зобов'язання із земельного податку на суму пільг, які надаються фізичним особам (для безоплатного паркування інвалідів) за земельні ділянки, що

знаходяться у їх власності або постійному користуванні і входять до складу земельних ділянок такої юридичної особи.

3. Податкове зобов'язання щодо плати за землю, визначене у податковій декларації на поточний рік, сплачується *юридичними особами* рівними частками власниками та землекористувачами земельних ділянок за місцезнаходженням земельної ділянки за податковий період, який дорівнює календарному місяцю, *щомісяця протягом 30 календарних днів*, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця.

4. Податок *фізичними особами* сплачується протягом 60 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення.

5. У разі переходу права власності на земельну ділянку від одного власника до іншого протягом календарного року податок сплачується попереднім власником за період з 1 січня цього року до початку того місяця, в якому він втратив право власності на зазначену земельну ділянку, а новим власником - починаючи з місяця, в якому у нового власника виникло право власності.

Орендна плата

Підставою для нарахування орендної плати за земельну ділянку є договір оренди такої земельної ділянки.

Платником орендної плати є орендар земельної ділянки.

Об'єктом оподаткування є земельна ділянка, надана в оренду.

Розмір та умови внесення орендної плати встановлюються у договорі оренди між орендодавцем (власником) і орендарем.

Розмір орендної плати встановлюється у договорі оренди, але **річна сума платежу не може бути меншою:**

- для земель сільськогосподарського призначення – встановленого розміру земельного податку;
- для інших категорій земель - трикратного встановленого розміру земельного податку;

Одночасно **річна сума платежу не може перевищувати:**

- а) для земельних ділянок, наданих для розміщення, будівництва, обслуговування та експлуатації об'єктів енергетики, які виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел енергії, включаючи технологічну інфраструктуру таких об'єктів (виробничі приміщення,

бази, розподільчі пункти (пристрої), електричні підстанції, електричні мережі), - 3 відсотки нормативної грошової оцінки;

б) для земельних ділянок, які перебувають у державній або комунальній власності та надані для будівництва та/або експлуатації аеродромів - чотирикратний розмір встановленого земельного податку;

в) для інших земельних ділянок, наданих в оренду, - 12 відсотків нормативної грошової оцінки;

Річна сума платежу може бути більшою вищезазначеного граничного розміру орендної плати у разі визначення орендаря на конкурентних засадах.

Податковий період, порядок обчислення орендної плати, строк сплати та порядок її зарахування до бюджетів застосовується відповідно до вимог статей 285-287 ПКУ.

2.2. Збір за спеціальне використання водних ресурсів

Регулюється розділом XVI ПКУ.

Збір за спеціальне використання води - загальнодержавний збір, який справляється за спеціальне:

- а) використання води водних об'єктів;
- б) використання води, отриманої від інших водокористувачів;
- в) використання води без її вилучення з водних об'єктів для потреб гідроенергетики і водного транспорту;
- г) використання води для потреб рибництва.

Платниками збору є водокористувачі - суб'єкти господарювання незалежно від форми власності: юридичні особи, їх філії, відділення, представництва, інші відокремлені підрозділи без утворення юридичної особи (крім бюджетних установ), постійні представництва нерезидентів, а також *фізичні особи - підприємці*, які використовують воду, отриману шляхом забору води з водних об'єктів (первинні водокористувачі) та/або від первинних або інших водокористувачів (вторинні водокористувачі), та використовують воду для потреб гідроенергетики, водного транспорту і рибництва.

Об'єкти оподаткування

1. Об'єктом оподаткування збором є фактичний обсяг води, який використовують водокористувачі, з урахуванням обсягу втрат води в їх системах водопостачання.

2. Об'єктом оподаткування збором за спеціальне використання води без її вилучення з водних об'єктів є:

- для потреб гідроенергетики – фактичний обсяг води, що пропускається через турбіни гідроелектростанцій для вироблення електроенергії;

- для потреб водного транспорту – час використання поверхневих вод вантажним самохідним і несамохідним флотом, що експлуатується (залежно від тоннажності), та пасажирським флотом, що експлуатується (залежно від кількості місць).

3. Об'єктом оподаткування збором за спеціальне використання води для потреб рибництва є фактичний обсяг води, необхідної для поповнення водних об'єктів під час розведення риби та інших водних живих ресурсів (у тому числі для поповнення, яке пов'язане із втратами води на фільтрацію та випаровування).

Збір не справляється:

- за воду, що використовується для задоволення питних і санітарно-гігієнічних потреб населення (сукупності людей, які знаходяться на даній території в той чи інший період часу, незалежно від характеру та тривалості проживання, в межах їх житлового фонду та присадибних ділянок), у тому числі для задоволення виключно власних питних і санітарно-гігієнічних потреб юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та платників єдиного податку;

- за воду, що використовується для протипожежних потреб;

- за воду, що використовується для потреб зовнішнього благоустрою територій міст та інших населених пунктів;

- за воду, що використовується для пілозаглушення у шахтах і кар'єрах;

- за воду, що забирається науково-дослідними установами, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України, для проведення наукових досліджень у галузі рибництва та для виробництва елітного насіння рису;

- за воду, що втрачена в магістральних та міжгосподарських каналах зрошувальних систем та магістральних водогонях;

- за підземну воду, що вилучається з надр для усунення шкідливої дії вод (підтоплення, засолення, заболочення, зсуву, забруднення тощо), крім кар'єрної, шахтної та дренажної води, що використовується у господарській діяльності після вилучення та/або отримується для використання іншими користувачами;

- за воду, що забирається для забезпечення випуску молоді цінних промислових видів риби та інших водних живих ресурсів у водні об'єкти;

- за морську воду, крім води з лиманів;

- за воду, що використовується садівницькими та городницькими товариствами (кооперативами);

- за воду, що забирається для реабілітації, лікування та оздоровлення реабілітаційними установами для інвалідів та дітей-інвалідів, підприємствами, установами та організаціями фізкультури та спорту для інвалідів та дітей-інвалідів, які засновані всеукраїнськими громадськими організаціями інвалідів відповідно до закону.

Ставки збору

Ставки збору за спеціальне використання поверхневих та підземних вод встановлюються в гривнях за 100 куб. метрів води. Ставки по поверхневих водах диференціюються за басейнами річок, по підземних – по регіонах.

Ставка збору за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики становить 6,38 гривні за 10 000 куб. метрів води, пропущеної через турбіни гідроелектростанцій.

Ставки збору за спеціальне використання поверхневих вод для потреб водного транспорту з усіх річок, крім Дунаю, становлять:

- для вантажного самохідного і несамохідного флоту, що експлуатується, – 0,1094 гривні за 1 тоннаж-добу експлуатації;

- для пасажирського флоту, що експлуатується, – 0,0122 гривні за 1 місце-добу експлуатації.

Ставки збору за спеціальне використання води для потреб рибництва становлять:

- 33,51 гривні за 10 000 куб. метрів поверхневої води;

- 40,29 гривні за 10 000 куб. метрів підземної води.

Ставки збору за спеціальне використання води, яка входить виключно до складу напоїв, становлять:

- 31,17 гривні за 1 куб. метр поверхневої води;
- 36,35 гривні за 1 куб. метр підземної води.

Ставка збору за спеціальне використання шахтної, кар'єрної та дренажної води становить 7,22 гривні за 100 куб. метрів води.

До ставок збору житлово-комунальні підприємства застосовують коефіцієнт 0,3.

За умови використання води із змішаних джерел водопостачання застосовуються ставки збору, встановлені для джерел, з яких формуються (наповнюються) змішані джерела.

Порядок обчислення збору

Водокористувачі самостійно обчислюють збір за спеціальне використання води та збір за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики і рибництва щокварталу наростаючим підсумком з початку року, а за спеціальне використання води для потреб водного транспорту – починаючи з першого півріччя поточного року, у якому було здійснено таке використання.

Водокористувачі, які використовують воду із змішаного джерела, обчислюють збір, враховуючи обсяги води в тому співвідношенні, у якому формується таке змішане джерело, що зазначається в дозволах та договорах на поставку води, з урахуванням втрат води в їх системах водопостачання, ставок збору та коефіцієнтів.

Збір за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики обчислюється, виходячи з фактичних обсягів води, пропущеної через турбіни гідроелектростанцій, та ставки збору.

За умови експлуатації водних шляхів вантажними самохідними і несамохідними суднами збір за спеціальне використання води для потреб водного транспорту обчислюється виходячи з фактичних даних обліку тоннаж-добі та ставки збору, а пасажирськими суднами - виходячи з місця-добі та ставки збору.

Справляння збору за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики, водного транспорту і рибництва не звільняє водокористувачів від сплати збору за спеціальне використання води.

Обсяг фактично використаної води обчислюється водокористувачами самостійно на підставі даних первинного обліку згідно з показаннями вимірювальних приладів.

У разі відсутності вимірювальних приладів, якщо можливість їх встановлення існує, збір сплачується у *двократному розмірі*.

Особливості обчислення збору при встановленні лімітів використання води

У разі перевищення водокористувачами встановленого річного ліміту використання води збір обчислюється і сплачується у *п'ятикратному розмірі* виходячи з фактичних обсягів використаної води понад встановлений ліміт використання води, ставок збору та коефіцієнтів.

За понадлімітне використання води збір обчислюється за кожним джерелом водопостачання окремо згідно з установленими ставками збору та коефіцієнтами.

За відсутності у водокористувача дозволу на спеціальне водокористування із встановленими в ньому лімітами використання води збір справляється за весь обсяг використаної води, що підлягає оплаті як за понадлімітне використання.

Порядок сплати збору

Базовий податковий (звітний) період для збору дорівнює календарному кварталу.

Платники збору обчислюють суму збору *наростаючим підсумком з початку року* та складають податкові декларації за встановленою формою.

Податкові декларації збору подаються платниками збору органам державної податкової служби у строки, визначені для квартального податкового (звітного) періоду, *за місцем податкової реєстрації*.

Збір сплачується платниками збору у строки, визначені для квартального податкового (звітного) періоду, *за місцем податкової реєстрації*.

Збір за спеціальне використання води для потреб водного транспорту за перший квартал не сплачується.

Філії, відділення, інші відокремлені підрозділи водокористувача, які мають банківські рахунки, ведуть окремий бухгалтерський облік

своєї діяльності, складають окремий баланс, подають податкові декларації та сплачують збір за своїм місцем податкової реєстрації.

Платники збору подають одночасно з податковими деклараціями органам державної податкової служби *копії дозволу на спеціальне водокористування, договору на поставку води та статистичної звітності про використання води.*

У межах встановленого в дозволі на спеціальне водокористування ліміту використання води збір включається до складу витрат згідно з розділом III ПКУ, а за понадлімітне використання справляється з *прибутку, що залишається у розпорядженні водокористувача після оподаткування.*

2.3. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів

Регулюється розділом XVII ПКУ.

Збір за спеціальне використання лісових ресурсів - загальнодержавний збір, який справляється як плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

Платниками збору є лісокористувачі – юридичні особи, їх філії, відділення, інші відокремлені підрозділи, що не мають статусу юридичної особи, постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження з України або виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, фізичні особи (крім фізичних осіб, які мають право безоплатно без видачі спеціального дозволу використовувати лісові ресурси відповідно до лісового законодавства), а також фізичні особи – підприємці, які здійснюють спеціальне використання лісових ресурсів на підставі спеціального дозволу (лісорубного квитка або лісового квитка) або відповідно до умов договору довгострокового тимчасового користування лісами.

Об'єктом оподаткування збором є:

а) деревина, заготовлена в порядку рубок головного користування;

б) деревина, заготовлена під час проведення заходів:

1) щодо поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення, посилення захисних властивостей (у деревостанах віком понад 40

років – рубки догляду за лісом, вибіркові санітарні рубки, вибіркові лісовідновні рубки, рубки, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні рубки і рубки переформування; незалежно від віку деревостанів – суцільні санітарні та суцільні лісовідновні рубки);

2) з розчищення лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю, у зв'язку з будівництвом гідровузлів, трубопроводів, шляхів тощо;

в) другорядні лісові матеріали (заготівля живиці, пнів, лубу та кори, деревної зелені, деревних соків та інших другорядних лісових матеріалів, передбачених нормативно-правовими актами з ведення лісового господарства);

г) побічні лісові користування (заготівля сіна, випасання худоби, заготівля дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин, збирання лісової підстилки, заготівля очерету та інших побічних лісових користувань, передбачених нормативно-правовими актами з ведення лісового господарства);

д) використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт.

Ставки збору за заготівлю деревини основних та неосновних лісових порід встановлюються з врахуванням назви лісової породи, лісотаксового поясу (їх два), розряду лісів (їх п'ять), виду (великої, середньої, дрібної) і призначення деревини (ділової (без кори), дров'яної (з корою)) *в гривнях за один цільний куб. метр деревини.*

Розряди встановлюються для кожного кварталу (урочища) виходячи з нижчезазначеної відстані між центром кварталу і найближчим нижнім складом лісозаготівельника, до якого деревина вивозиться безпосередньо з лісосіки, або пунктом відвантаження деревини залізницею:

Розряди	1	2	3	4	5
Відстань, кілометрів	до 10	10,1-25	25,1-40	40,1-60	60,1 і більше

Відстань (пряма) від центру кварталу (урочища) до нижнього складу або пункту відвантаження деревини залізницею визначається за

картографічними матеріалами і коригується залежно від геоморфологічних умов місцевості за такими коефіцієнтами:

- у лісах з рівнинним рельєфом - 1,1;
- у лісах з горбистим рельєфом або у лісах, понад 30 відсотків площі яких зайнято болотами, - 1,25;
- у лісах з гірським рельєфом - 1,5.

Розподіл лісів за поясами і розрядами.

До другого поясу належать ліси Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей і ліси гірської зони Львівської області.

До першого поясу належать усі інші ліси.

До великої деревини всіх лісових порід належать відрізки стовбура (у верхньому перетині без кори) діаметром від 25 сантиметрів і більше, до середньої - діаметром від 13 до 24 сантиметрів, до дрібної - діаметром від 3 до 12 сантиметрів.

До дров'яної деревини належать сортименти, які можна використовувати для технологічних потреб, а також не придатні для промислової переробки (дрова паливні).

На дров'яну деревину, використану для технологічних потреб, *донараховується збір за результатами фактичної заготівлі у розмірі 70 відсотків* установлених ставок збору за ділову дрібну деревину відповідної лісової породи.

За ліквід з крони *встановлюється збір у розмірі 40 відсотків*, а за порубкові залишки, що підлягають використанню, - *20 відсотків ставок збору за дров'яну деревину відповідної лісової породи*.

На деревину, заготовлену під час *вибіркових рубок*: головного користування ставки - збору *знижуються на 20 відсотків*, а заходів щодо поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення, посилення захисних властивостей (у деревостанах віком понад 40 років - рубки догляду за лісом, вибіркові санітарні рубки, вибіркові лісовідновні рубки, рубки, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні рубки і рубки переформування) - *на 50 відсотків*. Знижки у відсотках обчислюються з кожної ставки збору окремо.

За заготівлю другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань та використання корисних властивостей лісів ставки збору встановлюються Верховною Радою АР Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами.

Порядок обчислення збору

Суб'єкти лісових відносин, які видають спеціальні дозволи, направляють контролюючим органам перелік лісокористувачів, яким видано лісорубні квитки та лісові квитки, за встановленою формою до 10 числа місяця, що настає за звітним кварталом.

Сума збору обчислюється суб'єктами лісових відносин, які видають спеціальні дозволи, і зазначається у таких дозволах.

Сума збору, зазначена в лісорубному та в лісовому квитках, підлягає перерахунку суб'єктом лісових відносин, який видає спеціальні дозволи, у разі якщо:

а) загальна кількість фактично заготовленої деревини під час її відпуску з обліком за площею перевищує зазначену в лісорубному квитку та кількість більше ніж на 10 відсотків;

б) фактичний обсяг використання лісових ресурсів перевищує зазначений у лісовому квитку на весь обсяг такого перевищення.

Підставою для перерахунку є спеціальні дозволи та акти огляду місць використання лісових ресурсів.

Суб'єктом лісових відносин, який видає спеціальні дозволи, перерахунок збору за заготівлю деревини і заготівлю другорядних лісових матеріалів, побічні лісові користування та використання корисних властивостей лісів здійснюється також у разі надання лісокористувачеві відстрочки:

а) на заготівлю деревини - сума збору за заготівлю залишеної на пні деревини збільшується на 1,5 відсотка незалежно від строку, на який надано відстрочку;

б) на вивезення деревини - сума збору за невивезену вчасно деревину збільшується на 1,5 відсотка за кожний місяць відстрочки;

в) додаткового продовження строку вивезення, але не більш як на три місяці. При цьому лісокористувачем сума збору за обсяг невивезеної вчасно деревини збільшується на 5 відсотків за кожний місяць відстрочки.

Незалежно від способу обліку деревини, що відпускається на пні (за площею, пеньками, приблизною кількістю), лісокористувачі, які допустили неповну заготівлю деревини, що дозволена для вирубки за виписаними лісорубними квитками, або взагалі її не проводили, збір обчислюють і сплачують повністю за всю дозволену для заготівлі кількість деревини, що зазначена в дозволі.

Лісокористувачі, у яких за результатами діяльності здійснюється перерахунок збору, відображають донараховані суми збору в розрахунку за встановленою формою.

Порядок сплати збору

Базовий податковий (звітний) період для збору дорівнює календарному кварталу.

Лісокористувачі щокварталу складають розрахунок збору *наростаючим підсумком з початку року* за встановленою формою, у якому окремим рядком зазначається сума збору, та подають його органу ДПС за місцезнаходженням лісової ділянки у строки, визначені для квартального податкового (звітного) періоду, за винятком лісокористувачів з іншої області, які сплачують збір повністю до видачі їм спеціального дозволу за місцезнаходженням лісової ділянки, на якій здійснюється заготівля деревини, а також лісокористувачів, якими до отримання лісорубних та лісових квитків збір вноситься в каси суб'єктів лісових відносин, які їх видають:

а) фізичних осіб, а також фізичних осіб – підприємців, яким видано лісорубні та лісові квитки;

б) лісокористувачів (крім фізичних осіб, а також фізичних осіб – підприємців, яким видано лісові квитки), у яких сума збору в лісорубному чи лісовому квитках не перевищує 50 відсотків однієї мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня року, в якому сплачується збір.

Про надходження суми збору в касу суб'єкта лісових відносин, що видає спеціальні дозволи, у спеціально заведений книзі робиться запис і лісокористувачеві видається квитанція. Одночасно в лісорубних та лісових квитках робиться позначка про сплату збору в касу (зазначаються номер і дата квитанції про сплату).

Лісокористувачі сплачують збір у строки, визначені для квартального податкового (звітного) періоду.

Збір сплачується лісокористувачами *щокварталу* рівними частинами від суми збору, зазначеної в спеціальних дозволах, виданих у відповідному календарному році.

При отриманні дозволу в поточному році (або донарахуванні суми збору) після чергового строку сплати збору лісокористувачі сплачують усі суми збору за строками, що минули.

2. 4. Плата за користування надрами

Регулюється нормами розділу XI ПКУ.

Плата за користування надрами - загальнодержавний платіж, який справляється у вигляді:

- плати за користування надрами для видобування корисних копалин;
- плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Плата за користування надрами для видобування корисних копалин

Платниками є суб'єкти господарювання, у тому числі громадяни України, іноземці та особи без громадянства, зареєстровані відповідно до закону як підприємці, які набули права користування об'єктом (ділянкою) надр на підставі отриманих спеціальних дозволів на користування надрами в межах конкретних ділянок надр з метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, у тому числі під час геологічного вивчення (або геологічного вивчення з подальшою дослідно-промисловою розробкою) в межах зазначених у таких спеціальних дозволах об'єктах (ділянках) надр.

Для цілей оподаткування платники плати за користування надрами для видобування корисних копалин здійснюють окремий (від інших видів операційної діяльності) бухгалтерський та податковий облік витрат та доходів за кожним видом мінеральної сировини за кожним об'єктом надр, на який надано спеціальний дозвіл.

Об'єкт оподаткування

Об'єктом оподаткування по кожній наданій в користування ділянці надр, що визначена у відповідному спеціальному дозволі, є обсяг видобутої у податковому (звітному) періоді корисної копалини (мінеральної сировини) або обсяг погашених у податковому (звітному) періоді запасів корисних копалин.

До об'єкта оподаткування належать:

- а) обсяг корисної копалини (мінеральної сировини), видобутої з надр на території України, її континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони, у тому числі обсяг мінеральної сировини,

що утворюється в результаті виконання первинної переробки, що провадиться іншими ніж платник суб'єктами господарювання на умовах господарських договорів про послуги з давальницькою сировиною;

б) обсяг корисної копалини (мінеральної сировини), видобутої (вилученої) з відходів (втрат, хвостів тощо) гірничодобувного виробництва, у тому числі обсяг мінеральної сировини, що утворюється в результаті виконання первинної переробки, що провадиться іншими ніж платник суб'єктами господарювання на умовах господарських договорів про послуги з давальницькою сировиною, якщо для її видобутку відповідно до законодавства необхідно отримати спеціальний дозвіл;

в) обсяг погашених запасів корисних копалин.

Види *видобутої корисної копалини* (мінеральної сировини) визначаються платником відповідно до затверджених законодавством переліків видів корисних копалин, а також кодифікації товарів та послуг з урахуванням затверджених платником схем руху видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) на виробничих ділянках та місцях зберігання з урахуванням складу вихідної сировини, умов конкретного виробництва, особливостей технологічного процесу та вимог до кінцевої продукції.

Види *погашених запасів* корисних копалин визначаються платником на підставі висновків державної експертизи запасів корисних копалин відповідної ділянки надр, що виконана не раніше ніж за десять років до дати списання запасів корисних копалин з балансу гірничодобувного підприємства.

База оподаткування

Базою оподаткування є вартість обсягів видобутих у податковому (звітному) періоді корисних копалин (мінеральної сировини), яка окремо обчислюється для кожного виду корисної копалини (мінеральної сировини) для кожної ділянки надр на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничодобувного підприємства).

Порядок визначення вартості одиниці відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) встановлено пунктом 263.6 ст. 263 ПКУ.

Для видів корисних копалин, для яких затверджено абсолютні ставки плати (Сазн) у вартісному (грошовому) вираженні, база оподаткування тотожна об'єкту оподаткування.

Визначення вартості одиниці видобутої корисної копалини (мінеральної сировини)

Вартість відповідного виду видобутої у податковому (звітному) періоді корисної копалини (мінеральної сировини) обчислюється платником для кожної ділянки надр на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничодобувного підприємства) *за більшою з таких її величин:*

- *за фактичними цінами реалізації* відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини);
- *за розрахунковою вартістю відповідного виду* видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), крім вуглеводневої сировини.

Вартість одиниці кожного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) обчислюється як співвідношення суми доходу, отриманого платником від реалізації відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), визначеної відповідно до п.п. 263.6.2 ст. 263 ПКУ, та обсягу (кількості) відповідного виду реалізованої видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що визначається за даними бухгалтерського обліку запасів готової продукції платника (дохід/обсяг (кількість)).

Розрахункова вартість одиниці відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) обчислюється як співвідношення суми витрат, обчислених згідно з п.п. 263.6.5 - 263.6.8 ст. 263 ПКУ (у гривнях) та добутку витрат на коефіцієнт рентабельності гірничодобувного підприємства до обсягу (кількості) корисних копалин, видобутих за податковий (звітний) період.

Порядок обчислення податкових зобов'язань з плати за користування надрами для видобування корисних копалин

Для видів корисних копалин, для яких ставки плати (Свнз) встановлено у *відносних показниках* (відсотках), податкові зобов'язання для відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) в межах однієї ділянки надр за податковий (звітний) період обчислюються як добуток обсягу (кількості)

видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) у податковому (звітному) періоді (в одиницях маси або об'єму), вартості одиниці видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), обчисленої згідно з п. 263.6 ПКУ, ставки (у відсотках), встановленої у п. 263.9 та коригуючого коефіцієнта, встановленого п. 263.10 ПКУ

Для видів корисних копалин, для яких встановлено *абсолютні ставки* (Сазн) у вартісному (грошовому) вираженні, податкові зобов'язання з плати для відповідного виду видобутих корисних копалин (мінеральної сировини) або погашених запасів корисних копалин в межах однієї ділянки надр за податковий (звітний) період обчислюються як добуток обсягу (кількості) видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) або погашених запасів (в одиницях маси або об'єму), ставки (в абсолютних значеннях), встановленої у п. 263.9 та коригуючого коефіцієнта, встановленого п. 263.10 ПКУ.

Ставки плати установлюються для корисних копалин загальнодержавного значення та корисних копалин місцевого значення у гривнях за одиницю видобутих корисних копалин (наприклад, на підземні та поверхневі води, грязі лікувальні, сировину абразивну, ювелірну) або у відсотках від вартості видобутих корисних копалин (наприклад, на природний газ, глинисті породи, вугілля, металічні руди)

Коригуючі коефіцієнти

До ставок застосовуються коригуючі коефіцієнти, які визначаються залежно від виду корисної копалини (мінеральної сировини) та умов її видобування, окремі з яких зазначені нижче:

Критерії застосування коефіцієнта	Величина коефіцієнта
Видобування запасів (ресурсів) корисних копалин з техногенних родовищ	0,50
Видобування піщано-гравійної сировини в межах акваторії морів, водосховищ, у річках та їх заплавах (крім видобування, пов'язаного з плановими роботами з очищення фарватерів річок)	2,0
Видобування вуглекислих мінеральних підземних вод (гідрокарбонатних) із свердловин, що не обладнані стаціонарними газовідділювачами	0,85

* За умови, що запаси корисних копалин віднесено до такої категорії за результатами геолого-економічної оцінки, проведеної не раніш як за 10 років до виникнення податкових зобов'язань.

Порядок обчислення податкових зобов'язань та строк сплати

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному місяцю (при видобуванні вуглеводневої сировини), в інших випадках - календарному кварталу. Податкові розрахунки подаються у терміни, встановлені для місячного та квартального податкового періоду відповідно до контролюючого органу:

- за місцезнаходженням ділянки надр, з якої видобуті корисні копалини, у разі розміщення такої ділянки надр у межах території України;
- за місцем обліку платника у разі розміщення ділянки надр, з якої видобуто корисні копалини, в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України.

Якщо місце обліку платника не збігається з місцезнаходженням у межах території України ділянки надр, з якої видобуто корисні копалини, до контролюючого органу за місцем обліку такого платника та уповноваженої особи подається копія податкового розрахунку.

Податкові розрахунки подаються, починаючи з календарного кварталу, а при видобуванні вуглеводневої сировини з календарного місяця, що настає за кварталом/місяцем, у якому такий платник отримав спеціальний дозвіл.

Строки сплати

Сплата проводиться протягом десяти календарних днів після закінчення граничного строку подання податкового розрахунку за податковий (звітний) період:

- за місцезнаходженням ділянки надр, з якої видобуті корисні копалини, у разі розміщення такої ділянки надр у межах території України;
- за місцем обліку платника у разі розміщення ділянки надр, з якої видобуто корисні копалини, в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України.

Плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин

Платниками є юридичні та фізичні особи - суб'єкти господарської діяльності, які *використовують* у межах території України ділянки надр для:

- а) зберігання природного газу, нафти, газоподібних та інших рідких нафтопродуктів;
- б) витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції;
- в) вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин;
- г) зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів;
- г) провадження інших видів господарської діяльності.

Об'єктом оподаткування є обсяг підземного простору (ділянки) надр:

- а) для зберігання природного газу та газоподібних продуктів - активний об'єм зберігання газу в пористих чи тріщинуватих геологічних утвореннях (пластах-колекторах);
- б) для зберігання нафти та інших рідких нафтопродуктів - об'єм спеціально створених та існуючих гірничих виробок (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнин (печер);
- в) для витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції, вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин, зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів, провадження інших видів господарської діяльності - площа підземного простору, що надана у користування в спеціально створених та існуючих гірничих виробках (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнинах (печерах).

Пільги в оподаткуванні

Плата не справляється:

- з військових частин, закладів, установ і організацій Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, що фінансуються за рахунок державного бюджету;
- за використання транспортних тунелів та інших підземних комунікацій, колекторно-дренажних систем та об'єктів міського комунального господарства;

- за використання підземних споруд на глибині не більш як 20 метрів, збудованих відкритим способом без засипання або з подальшим ґрунтовим засипанням.

Ставки плати встановлюються окремо для кожного виду користування надрами у гривнях до одиниці виміру залежно від корисних властивостей надр і ступеня екологічної безпеки під час їх використання

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу. Податкові розрахунки подаються у терміни, встановлені для квартального податкового періоду до контролюючого органу за місцезнаходженням ділянки надр.

Якщо місце обліку платника не збігається із місцезнаходженням ділянки надр, копія податкового розрахунку з плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, подається контролюючому органу за місцем його податкової реєстрації.

Строки сплати

Сплата проводиться протягом десяти календарних днів після закінчення граничного строку подання податкового розрахунку за податковий (звітний) період.

Платник протягом десяти календарних днів після закінчення граничного строку подання податкового розрахунку за податковий (звітний) період сплачує податкові зобов'язання з плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, у сумі, визначеній в розрахунку з плати, поданому ним контролюючому органу за місцезнаходженням ділянки надр.

Якщо місце обліку платника не збігається із місцезнаходженням ділянки надр, контролюючому органу за місцем його податкової реєстрації подається копія платіжного документа про сплату податкових зобов'язань (протягом десяти календарних днів після закінчення граничного строку подання податкового розрахунку за податковий (звітний) період).

2. 5. Екологічний податок

Регулюється нормами розділу VIII ПКУ.

Платниками податку є суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, під час провадження діяльності яких на території України і в межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони здійснюються:

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;
- скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;
- розміщення відходів (крім розміщення окремих видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання);
- утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені);
- тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк;
- ввезення, виробництво, придбання транспортних засобів та кузовів до них, що в подальшому підлягають утилізації.

Платниками податку також є суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферу пересувними джерелами забруднення у разі використання ними палива.

Згідно із Законом № 422-VII від 04.07.2013 р. платниками податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів є особи, які:

- ввозять на митну територію України транспортні засоби та/або кузови до них (за винятком кузовів товарної категорії 8707 10 10 згідно з УКТ ЗЕД) в митному режимі імпорту;
- здійснюють виробництво (виготовлення) транспортних засобів на митній території України для їх продажу на внутрішньому ринку України;
- придбавають транспортні засоби в осіб, які не є платниками цього податку.

Не є платниками податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) суб'єкти діяльності у сфері використання ядерної енергії, які:

- до останнього календарного дня (включно) звітного кварталу, у якому придбано джерело іонізуючого випромінювання, уклали договір щодо повернення відпрацьованого закритого джерела іонізуючого випромінювання за межі України до підприємства – виробника такого джерела;
- здійснюють поводження з радіоактивними відходами, що утворилися внаслідок Чорнобильської катастрофи, в частині діяльності, пов'язаної з такими відходами.

Не є платниками податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк, державні спеціалізовані підприємства з поводження з радіоактивними відходами, основною діяльністю яких є зберігання, переробка та захоронення тих радіоактивних відходів, що знаходяться у власності держави, а також дезактивація радіаційно-забруднених об'єктів.

Не є платниками податку за розміщення відходів суб'єкти господарювання, які розміщують на власних територіях (об'єктах) виключно відходи як вторинну сировину.

Не є платниками податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів особи, які:

- ввозять на митну територію України транспортні засоби, що належать дипломатичним представництвам або консульським установам іноземних держав, міжнародним організаціям, які

користуються привілеями та імунітетом згідно із загальновизнаними принципами та нормами міжнародного права, а також працівникам таких представництв, установ, організацій та членам їх сімей;

- ввозять на митну територію України транспортні засоби, раніше вивезені за межі митної території України, за наявності документів, що підтверджують їх попереднє вивезення;

- ввозять на митну територію України транспортні засоби у митних режимах інших, ніж митний режим імпорту;

- ввозять на митну територію України в митному режимі імпорту та/або здійснюють продаж на митній території України транспортних засобів, з року випуску яких минуло 30 або більше років, що не призначені для комерційного перевезення пасажирів або вантажів, мають оригінальний двигун, кузов і (за наявності) раму, збережені та відреставровані до оригінального стану, види та категорії яких визначаються КМУ та які належать до предметів колекціонування або антикваріату;

- взяли на себе зобов'язання забезпечити утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів у порядку та на умовах, визначених законом щодо утилізації знятих з експлуатації транспортних засобів, та виробляють (виготовляють) на території України транспортні засоби, які класифікуються за кодами товарних позицій 8702, 8703, 8704 та 8705 УКТ ЗЕД;

- придбавають на території України транспортні засоби, що в установленому порядку були вперше зареєстровані та/або перереєстровані до 1 вересня 2013 року, у власників транспортних засобів або в осіб, які не є платниками цього податку, а також здійснюють продаж таких транспортних засобів після 1 вересня 2013 року;

- ввозять на митну територію України транспортні засоби, визнані як гуманітарна допомога.

Податок, що справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення у разі використання палива, утримується і сплачується до бюджету податковими агентами під час реалізації такого палива.

До податкових агентів належать суб'єкти господарювання, які:

- здійснюють торгівлю на митній території України паливом власного виробництва та/або передають замовнику або за його дорученням іншій особі паливо, вироблене з давальницької сировини такого замовника;
- здійснюють ввезення палива на митну територію України.

Об'єктом та базою оподаткування є:

- обсяги та види забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;
- обсяги та види забруднюючих речовин, які скидаються безпосередньо у водні об'єкти;
- обсяги та види (класи) розміщених відходів, крім обсягів та видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання;
- обсяги та види палива, у тому числі виробленого з давальницької сировини, реалізованого або ввезеного на митну територію України податковими агентами, крім:
- обсягів палива вивезених з митної території України в митних режимах експорту або реекспорту та/або переробки на митній території України засвідчених належно оформленою митною декларацією;
- мазуту та пічного палива, що використовуються в процесі виробництва тепло- та електроенергії;
- обсяги та категорія радіоактивних відходів, що утворюються внаслідок діяльності суб'єктів господарювання та/або тимчасово зберігаються їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк;
- обсяги електричної енергії, виробленої експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій).

Об'єктом та базою оподаткування податком за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів є:

- транспортний засіб, що ввозиться на митну територію України в митному режимі імпорту;
- транспортний засіб, вироблений (виготовлений) в Україні для продажу на внутрішньому ринку України;
- транспортний засіб, придбаний у дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, міжнародних

організацій, у працівників таких представництв, установ, організацій та членів їх сімей;

- транспортний засіб, придбаний у інвалідів, підрозділів центральних органів виконавчої влади, які були оплачені за рахунок бюджетних коштів, чи фондів державного соціального страхування;

- кузов для транспортного засобу товарної підпозиції 8707 10 УКТ ЗЕД, що ввозиться на митну територію України в митному режимі імпорту, за винятком кузовів товарної категорії 8707 10 10, ввезених на митну територію України "для промислового складання" транспортних засобів відповідно до Митного тарифу України.

Не є об'єктом та базою оподаткування транспортні засоби, що:

- реалізуються для інвалідів, у тому числі дітей-інвалідів, а також транспортні засоби спеціального призначення (швидка медична допомога, транспортні засоби пожежної і техногенної безпеки та для потреб підрозділів центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах цивільного захисту та рятувальної справи), оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, коштів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування;

- придбаваються на території України і в установленому порядку були вперше зареєстровані та/або перереєстровані, до 1 вересня 2013 року, у власників транспортних засобів або в осіб, які не є платниками цього податку, а також якщо такі транспортні засоби реалізовані після 1 вересня 2013 року;

- ввозяться на митну територію України відповідно до підпунктів 240.6.1-240.6.4 ст. 240 ПКУ;

- призначені для вивезення за межі митної території України у митному режимі експорту.

Ставки податку

Відповідно до підрозділу XX ПКУ з 1 січня 2013 року до 31 грудня 2013 року ставки податку становлять 75 відсотків від ставок, передбачених статтями 243, 244, 245, 246 розділу VIII ПКУ, тобто за всіма ставками, крім за розміщення відходів та утилізацію, а з 1 січня 2014 року - 100 відсотків.

Ставки податку встановлені за:

- викиди стаціонарними джерелами (у грн. за 1 тону);

- викиди пересувними джерелами (у грн. за 1 тону);
- скиди у водні об'єкти (у грн. за 1 тону), (за скиди у ставки та озера ставки збільшуються у 1,5 раза);
- розміщення відходів (у грн. за 1 за одиницю), (за розміщення відходів на звалищах або водних об'єктів ставки збільшуються у 3 рази; при розміщенні в межах населеного пункту або на відстані менш як 3 км від таких меж до ставок застосовується коефіцієнт 3);
- утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) (0,0074 гривні на 1 кВт-год виробленої електричної енергії);
- тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк (у грн. за куб. метр чи куб. см залежно від категорії відходів (високоактивних, середньо- та низькоактивних);
- утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів (у грн. залежно від виду транспортного засобу за кодами УКТ ЗЕД), (до ставок застосовуються коефіцієнти на нові та що використовувалися транспортні засоби).

Порядок обчислення податку

Податкові агенти, які здійснюють ввезення на митну територію України палива, транспортних засобів, обчислюють суми податку на дату подання митної декларації для митного оформлення.

Іншими платниками податку суми податку обчислюються за податковий (звітний) квартал.

Платник зобов'язаний визначати суму податку окремо за кожним видом забруднення та/або за кожним видом забруднюючої речовини.

Суми податку обчислюються *платниками податку (податковими агентами* - за викиди пересувними джерелами забруднення) виходячи з фактичних обсягів викидів, скидів, розміщення відходів, кількості транспортних засобів, кількості реалізованого чи імпортованого палива, ставок податку та коригуючих коефіцієнтів (за скиди, розміщення відходів, утилізацію).

Суми податку, який справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені), обчислюються *платниками* на основі показників виробництва електроенергії, ставки податку, а також пропорційно обсягу та активності радіоактивних відходів, та коригуючого коефіцієнта.

Суми податку, який справляється за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк, обчислюються *платниками* на підставі ставок податку, наведених у п. 248.1 ст. 248 ПКУ, та пропорційно строку зберігання таких відходів понад установлений строк.

Датою виникнення податкового зобов'язання є:

- для транспортних засобів та кузовів, що ввозяться на митну територію України, - дата подання до митного органу митної декларації на транспортний засіб (кузов) або партію транспортних засобів (кузовів);

- для транспортних засобів, вироблених в Україні, - дата реалізації транспортних засобів на внутрішньому ринку України особою, яка виробила (виготовила) такі транспортні засоби;

- для транспортних засобів, придбаних в осіб, які не є платниками такого податку згідно з п.п. 240.6.1 ст. 240 ПКУ, - дата подання заяви щодо переоформлення транспортного засобу до органу внутрішніх справ.

Порядок подання податкової звітності та сплати податку

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу.

Платники податку, крім тих, які визначені п. 240.2 (тобто які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферу пересувними джерелами забруднення у разі використання ними палива) та п.п. 240.2¹.1 і 240.2¹.3, та податкові агенти подають податкові декларації до контролюючих органів протягом 40 календарних днів після закінчення звітного кварталу, та сплачують податок протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації:

- за місцем розміщення стаціонарних джерел, спеціально відведених для цього місць чи об'єктів - за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення, скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти, розміщення протягом звітного кварталу відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах. За місцем перебування на податковому обліку у даному випадку надаються копії декларацій у встановлені терміни;

- за місцем перебування платника чи податкового агента на податковому обліку - за утворення радіоактивних відходів та тимчасове зберігання радіоактивних відходів понад установлений особливими умовами ліцензії строк; за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів, за паливо, реалізоване податковими агентами.

Якщо платник податку з початку звітного року не планує здійснення викидів, скидів забруднюючих речовин, розміщення відходів, утворення радіоактивних відходів протягом звітного року, то такий платник повинен повідомити про це відповідний контролюючий орган за місцем розташування джерел забруднення та скласти заяву про відсутність у нього у звітному році об'єкта обчислення екологічного податку. В іншому разі платник податку зобов'язаний подавати податкові декларації.

Якщо кілька стаціонарних джерел забруднення в межах кількох населених пунктів або за їх межами, декларація подається окремо щодо кожного стаціонарного джерела забруднення. Якщо кілька стаціонарних джерел забруднення в межах одного населеного пункту або за його межами, може подаватися *одна податкова декларація*. В місті з районним поділом платник може подавати одну декларацію за місцем перебування платника податку на податковому обліку за викиди, скиди усіма джерелами забруднення та/або розміщення відходів, якщо ці джерела розташовані на території такого міста.

Податкові агенти, які здійснюють ввезення палива на митну територію України, сплачують податок до або в день подання митної декларації.

Платники податку, визначені п.п. 240.2¹.1 п. 240.2¹ (тобто які ввозять транспортні засоби та/або кузови до них в митному режимі імпорту, сплачують податок за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів до або в день подання митної декларації).

Платники податку, визначені п.п. 240.2¹.3 ст. 240 ПКУ (тобто які придбавають транспортні засоби у неплатників цього податку згідно з п.п. 240.6.1), сплачують податок за утилізацію до або в день подання до органу внутрішніх справ заяви про перереєстрацію транспортного засобу.

2. 6. Збір за користування радіочастотним ресурсом України

Регулюється розділом XV ПКУ.

Відповідно до ст.14 ПКУ, збір за користування радіочастотним ресурсом України – це загальнодержавний збір, який справляється як плата за користування радіочастотним ресурсом України

Платниками збору є загальні користувачі радіочастотного ресурсу України, визначені законодавством про радіочастотний ресурс, яким надано право користуватися радіочастотним ресурсом України в межах виділеної частини смуг радіочастот загального користування на підставі:

- ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України;
- ліцензії на мовлення та дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою;
- дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою, отриманого на підставі договору з власником ліцензії на мовлення;
- дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою.

Не є платниками збору спеціальні користувачі, перелік яких визначено законодавством про радіочастотний ресурс, та радіоаматори.

Об'єктом оподаткування є ширина смуги радіочастот. Визначається як частина смуги радіочастот загального користування у відповідному регіоні та зазначена в ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України або в дозволі на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою для технологічних користувачів та користувачів, які користуються радіочастотним ресурсом для розповсюдження телерадіопрограм.

Ставки збору встановлені у гривнях за 1 МГц смуги радіочастот на місяць залежно від діапазону радіочастот, для передавання звуку та зображення ще й залежно від потужності.

Наприклад, для стільникового радіозв'язку у діапазоні від 300-2200 МГц ставка збору складає 10 183,17 грн. за 1 МГц; для передавання та ретрансляції телевізійного зображення при потужності від 20,1 кВт і вище в діапазоні від 300-880 МГц ставка збору складає 306,79 грн. за 1 МГц.

Порядок обчислення та сплати збору

Базовий податковий (звітний) період для збору дорівнює календарному місяцю.

Платники збору обчислюють суму збору виходячи з *виду радіозв'язку, розміру встановлених ставок та ширини смуги радіочастот* по кожному регіону окремо.

Розрахунки збору подаються до контролюючих органів у строки, визначені для місячного податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації.

Також контролюючим органам подаються копії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України, на мовлення та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв у місячний строк після їх видачі.

Збір сплачується платниками збору у строки, визначені для місячного податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації. Збір сплачується починаючи з дати видачі ліцензії.

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації двічі на рік: до 1 березня та до 1 вересня поточного року, станом на 1 січня та 1 липня відповідно подається органам ДПС перелік користувачів радіочастотного ресурсу - платників збору (зміни до нього) із зазначенням *виду зв'язку, смуги радіочастотного ресурсу, регіонів користування* радіочастотним ресурсом

2. 7. Рентні платежі

З введенням в дію ПКУ, система рентних платежів в Україні складалася з таких видів плати:

- рентної плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України;

- рентної плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні.

Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні **скасована** на підставі Закону № 4834-VI від 24.05.2012 р.

Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.

Регулюється нормами IX розділу НКУ.

Платниками є суб'єкти господарювання, які експлуатують об'єкти магістральних трубопроводів та надають (організують) послуги з транспортування (переміщення) вантажу трубопроводами України.

Платником рентної плати за *транзит* природного газу територією України є уповноважений Кабінетом Міністрів України суб'єкт господарювання, який надає (організовує) послуги з його транзиту територією України.

Об'єктом оподаткування є:

- для нафти та нафтопродуктів - фактичні обсяги, що транспортуються територією України;
- для природного газу та аміаку - сума добутоків *відстаней відповідних маршрутів* їх транспортування *на обсяги* природного газу та аміаку, транспортованих кожним маршрутом транспортування.

Ставки оподаткування:

- 1,67 гривні за транзитне транспортування 1000 куб. метрів природного газу за кожні 100 кілометрів відстані відповідних маршрутів його транспортування;
- 4,5 гривні за транспортування однієї тонни нафти та нафтопродуктів магістральними нафтопроводами;
- 5,1 гривні за транзитне транспортування однієї тонни аміаку за кожні 100 кілометрів відстані відповідних маршрутів його транспортування.

Порядок обчислення податкових зобов'язань та строк сплати

Базовий податковий (звітний) період для рентної плати дорівнює календарному місяцю.

Платники рентної плати самостійно обчислюють суму податкових зобов'язань з рентної плати.

Сума податкових зобов'язань з рентної плати обчислюється як добуток відповідного об'єкта оподаткування на відповідну ставку оподаткування та з урахуванням коригуючого коефіцієнта, визначеного в установленому порядку.

Податковий розрахунок подається органу ДПС за місцем його податкової реєстрації протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) періоду.

Рентна плата сплачується за місцем податкової реєстрації платника авансовими платежами щодаки (15, 25 числа поточного місяця, 5 числа наступного місяця).

Визначена у податковому розрахунку за відповідний податковий (звітний) період сума податкових зобов'язань з рентної плати з урахуванням фактично сплачених авансових платежів вноситься до державного бюджету протягом 10 календарних днів, що настають за останнім календарним днем граничного строку подання такого розрахунку.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть види плати за землю, що існують в Україні.
2. З якою метою запроваджується плата за землю?
3. Охарактеризуйте платників плати за землю, об'єкт оподаткування.
4. Чим відрізняється плата за землю для земель, грошова оцінка яких встановлена, і для земель з невизначеною грошовою оцінкою?
5. Як визначається ставка плати за землю для земель, грошова оцінка яких не встановлена?
6. Охарактеризуйте систему коефіцієнтів, що застосовується під час розрахунку плати за землю.
7. Які платники звільнені від сплати земельного податку?
8. Як розраховується плата за землю для земель, що надані в оренду?
9. Як розраховується плата за землю для земель, які знаходяться у спільному користування декількох користувачів?
10. Охарактеризуйте порядок та строки сплати плати за землю до бюджету.
11. Назвіть терміни подання звітності по земельному податку.
12. Назвіть різновиди зборів за спеціальне водокористування.

13. Що є об'єктом нарахування збору за спеціальне використання водних ресурсів для потреб гідроенергетики і водного транспорту?

14. Як розраховуються збори за спеціальне водокористування, якщо водокористувач отримує воду із змішаного джерела?

15. З яких водних ресурсів збір за спеціальне водокористування не справляється?

16. Яким чином розраховується збір за спеціальне використання водних ресурсів у випадку понадлімітного використання води?

18. Які категорії платників відносяться до постійних, а які — до тимчасових лісокористувачів?

19. Який документ є дозволом на спеціальне використання лісових ресурсів та користування ділянками лісового фонду?

21. Поясніть, в яких випадках плата за користування надрами для видобування корисних копалин не справляється.

22. У які терміни до ДПП подається звітність по збору за використання води, лісових ресурсів, користування надрами, екологічного податку, рентної плати, збору за користування радіочастотним ресурсом України? Терміни сплати.

23. Які особливості сплати до бюджету рентної плати?

24. Які коефіцієнти застосовуються при визначенні екологічного податку?

25. Яким чином при нарахуванні зборів за використання природних ресурсів враховуються коефіцієнти та індекси інфляції?

25. Як відображаються у податковому обліку понадлімітні та понаднормативні використання ресурсів?

26. До яких ДПП подаються розрахунки ресурсних платежів? (назвіть по кожному виду окремо)?

27. Назвіть платників екологічного податку. Чи є такими відокремлені філіали без статусу юридичної особи?

28. Які особливості перерахування екологічного податку та подання звітності?

Тема 3. СПЕЦІАЛЬНІ ПОДАТКОВІ РЕЖИМИ

3.1. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності

Єдиний податок належить до *місцевих податків* та зборів

З 1 січня 2011 року в частині оподаткування суб'єктів малого підприємництва система оподаткування застосовується з урахуванням таких особливостей:

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності - особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

1. Платники єдиного податку не є платниками таких податків і зборів, визначених Податковим кодексом України:

- а) податку на прибуток підприємств;
- б) податку на доходи фізичних осіб (для фізичних осіб – підприємців);
- в) податку на додану вартість з операцій з постачання товарів та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, за винятком ПДВ, що сплачується платниками 3 та 4 груп єдиного податку за ставкою 3% та платниками 5 та 6 груп за ставкою 5%;
- г) земельного податку, крім за земельні ділянки, що не використовуються для ведення підприємницької діяльності;
- г) збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності;
- д) збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

Юридична особа чи фізична особа - підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає встановленим вимогам та реєструється платником єдиного податку.

При розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку - фізичною особою, не враховуються наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку.

Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на шість груп платників єдиного податку (до 01.01.2013 р. діяли 4 групи). Такі суб'єкти протягом календарного року повинні відповідати наступним критеріям.

Фізичні особи-підприємці	
Група	Критерії за групами
I	Без найманих осіб; виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або надання побутових послуг населенню; та обсяг доходу не перевищує 150000 гривень
II	Діяльність з надання послуг (у т.ч. побутових) платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства*; кількість найманих осіб одночасно не перевищує 10; та обсяг доходу не перевищує 1000000 гривень
III	Кількість найманих осіб одночасно не перевищує 20; та обсяг доходу не перевищує 3000000 гривень
V	Кількість найманих осіб не обмежена; та обсяг доходу не перевищує 20000000 гривень
Юридичні особи будь-якої організаційної форми	
IV	Середньооблікова кількість працівників не перевищує 50 осіб; та обсяг доходу не перевищує 5000000 гривень
VI	Середньооблікова кількість працівників не обмежена; обсяг доходу не перевищує 20000000 гривень

* не поширюється на фізичних осіб - підприємців, які надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна (група 70.31 КВЕД ДК 009:2005), а також здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння. Такі фізичні особи - підприємці належать виключно до третьої або п'ятої групи платників єдиного податку

Не можуть бути платниками єдиного податку суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи - підприємці), які здійснюють:

- діяльність з організації, проведення азартних ігор;
- обмін іноземної валюти;
- виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива та столових вин);
- видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння (крім ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння);

- видобуток, реалізацію корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;

- діяльність у сфері фінансового посередництва, крім діяльності у сфері страхування, яка здійснюється страховими агентами, визначеними Законом України "Про страхування", сюрвейєрами, аварійними комісарами та аджастерами, визначеними розділом III ПКУ;

- діяльність з управління підприємствами;

- діяльність з надання послуг пошти (крім кур'єрської діяльності) та зв'язку (крім діяльності, що не підлягає ліцензуванню);

- діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату;

- діяльність з організації, проведення гастрольних заходів.

Не можуть бути платниками єдиного податку:

- фізичні особи - підприємці, які здійснюють технічні випробування та дослідження (група 74.3 КВЕД ДК 009:2005), діяльність у сфері аудиту; які надають в оренду земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 гектара, житлові приміщення та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 100 квадратних метрів, нежитлові приміщення (споруди, будівлі) та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 300 квадратних метрів;

- страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом; реєстратори цінних паперів;

- суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать юридичним особам, які не є платниками єдиного податку, дорівнює або перевищує 25 відсотків;

- представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичної особи, яка не є платником єдиного податку;

- фізичні та юридичні особи - нерезиденти;

- суб'єкти господарювання, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Особливістю спрощеної системи є те, що *розрахунки* за відвантаженими товарами (виконані роботи, надані послуги) повинні здійснюватися *виключно в грошовій формі* (готівковій та/або безготівковій).

Побутові послуги населенню, які надаються першою та другою групами платників єдиного податку, визначені п. 291.7 ст. 291ПКУ.

Ставки єдиного податку

Ставки єдиного податку встановлюються у відсотках (фіксовані ставки) до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року (далі - мінімальна заробітна плата), та у відсотках до доходу (відсоткові ставки).

Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними та міськими радами для фізичних осіб - підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарської діяльності, з розрахунку на календарний місяць:

- а) для першої групи платників єдиного податку - у межах від 1 до 10 відсотків розміру мінімальної заробітної плати;
- б) для другої групи платників єдиного податку - у межах від 2 до 20 відсотків розміру мінімальної заробітної плати.

Відсоткова ставка єдиного податку для третьої і четвертої груп платників єдиного податку становить:

- а) 3% доходу - у разі сплати ПДВ;
- б) 5% доходу - у разі включення ПДВ до складу єдиного податку.

Відсоткова ставка єдиного податку для п'ятої і шостої груп платників єдиного податку становить:

- а) 5% доходу - у разі сплати ПДВ;
- б) 7% доходу - у разі включення ПДВ до складу єдиного податку.

Крім того, ПКУ встановлена «підвищена» ставка єдиного податку для платників першої - третьої і п'ятої груп у розмірі 15 відсотків:

- а) до суми перевищення граничного обсягу доходу, визначеного у п.п. 1-3, пп. 5 п.291.4 ПКУ;
- б) до доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у свідоцтві платника єдиного податку I-ї або II-ї групи;

в) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж грошовий;

г) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування.

«Підвищена» ставки єдиного податку для платників четвертої та шостої груп встановлена у подвійному розмірі ставок, визначених п. 293.3 ПКУ:

а) до суми перевищення обсягу доходу, визначеного у п.п. 4 і 6 п. 291.4 ПКУ;

б) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж грошовий;

в) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування.

У разі здійснення платниками єдиного податку першої і другої груп кількох видів господарської діяльності застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для таких видів господарської діяльності, а у разі здійснення ними діяльності на територіях більш як однієї сільської, селищної або міської ради - максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для відповідної групи таких платників єдиного податку.

Податковий (звітний) період

Податковим (звітним) періодом для платників ЄП першої та другої груп є календарний рік.

Платники єдиного податку першої та другої груп подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку у строк, встановлений для *річного податкового* (звітного) періоду, в якій відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, *а у разі перевищення* протягом року *граничного обсягу доходу* - у строки, встановлені для *квартального* податкового (звітного) періоду.

Податковим (звітним) періодом для платників ЄП третьої-шостої груп є календарний квартал.

Платники єдиного податку третьої - шостої груп подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку у строки, встановлені для *квартального* податкового (звітного) періоду.

Податкова декларація складається наростаючим підсумком та подається до контролюючого органу за місцем податкової адреси.

Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку

Платники єдиного податку *першої і другої груп* сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску *не пізніше 20 числа (включно) поточного місяця*.

Такі платники єдиного податку можуть здійснити сплату єдиного податку авансовим внеском за весь податковий (звітний) період (квартал, рік), але не більш як до кінця поточного звітного року.

Нарахування авансових внесків для платників єдиного податку *першої і другої груп* здійснюється контролюючими органами на підставі заяви такого платника єдиного податку щодо розміру обраної ставки єдиного податку, заяви щодо періоду щорічної відпустки та/або заяви щодо терміну тимчасової втрати працездатності.

Платники єдиного податку *третьої - шостої груп* сплачують єдиний податок протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал за місцем податкової адреси.

Платники єдиного податку першої і другої груп, які не використовують працю найманих осіб, *звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби*, підтвердженої копією листка непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів.

Єдиний податок, нарахований за перевищення обсягу доходу, сплачується протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал.

Платники єдиного податку *першої і другої груп* та платники єдиного податку *третьої та п'ятої групи*, які не є платниками ПДВ, ведуть *книгу обліку доходів* шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення отриманих доходів.

Платники єдиного податку *третьої та п'ятої групи*, які є платниками ПДВ, ведуть *облік доходів та витрат* за встановленою формою.

Платники єдиного податку *четвертої та шостої груп* (юридичні особи) використовують дані спрощеного бухгалтерського обліку щодо доходів та витрат.

Платники єдиного податку першої - третьої груп не застосовують реєстратори розрахункових операцій.

3.2. Фіксований сільськогосподарський податок

Фіксований сільськогосподарський податок (далі ФСП) встановлено з 1999 р. для спрощення та уніфікації системи оподаткування підприємств, що займаються виробництвом, переробленням і збутом сільськогосподарської продукції та з метою зниження рівня їх податкового навантаження.

Для сільськогосподарських підприємств у 2012 р. продовжується застосування спрощеної системи оподаткування відповідно до глави 2 розділу XIV Податкового кодексу.

ФСП - податок, який справляється з одиниці земельної площі у відсотках її нормативної грошової оцінки та сплата якого замінює сплату окремих податків і зборів.

Для сільськогосподарських товаровиробників — платників ФСП існують особливості щодо сплати ними окремих податків і зборів.

Так, платники ФСП не є платниками податку на прибуток підприємств, земельного податку (крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються для ведення сільськогосподарського товаровиробництва), збору за спеціальне використання води та збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності (у частині провадження торговельної діяльності). Інші податки і збори сплачуються платниками ФСП у порядку та розмірах, встановлених Податковим кодексом.

Платниками податку можуть бути сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків.

Новоутворені сільськогосподарські товаровиробники можуть бути платниками податку з наступного року, якщо частка сільськогосподарського товаровиробництва, отримана за попередній податковий (звітний) рік, дорівнює або перевищує 75%. При цьому норма щодо дотримання цієї частки поширюється на усіх осіб окремо, які зливаються або приєднуються; на кожну окрему особу, утворену шляхом поділу або виділу; на особу, утворену шляхом перетворення.

Існують окремі обмеження щодо переходу на сплату ФСП. Зокрема, платниками ФСП не можуть бути зареєстровані такі суб'єкти господарської діяльності:

- у яких понад 50% доходу, отриманого від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки, становить дохід від реалізації декоративних рослин (за винятком зрізаних квітів, вирощених на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності або надані йому в користування, та продуктів їх переробки), диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра (крім хутрової сировини);

- що здійснюють діяльність з виробництва підакцизних товарів, крім виноматеріалів виноградних (коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29 — 2204 30), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції;

- які станом на 01.01. базового (звітного) року мають податковий борг, за винятком безнадійного унаслідок форс-мажорних обставин.

Якщо платники ФСП не можуть виконати вимогу щодо 75-відсоткового критерію частки сільськогосподарського товаровиробництва у зв'язку із виникненням обставин непереборної сили у попередньому податковому (звітному) році, до таких платників податку в наступному податковому (звітному) році не застосовується вимога, згідно з якою частка сільськогосподарського товаровиробництва має дорівнювати або перевищувати 75%. Такі платники для підтвердження статусу платника ФСП подають податкову декларацію разом із рішенням Верховної Ради АР Крим, обласних рад щодо наявності обставин непереборної сили та перелік суб'єктів господарської діяльності, що постраждали внаслідок таких обставин.

Об'єктом оподаткування є площа сільськогосподарських угідь, (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ), що перебуває у власності або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди.

Базою оподаткування ФСП є нормативна грошова оцінка 1 га сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень), проведена станом на 01.07.95 р., для земель водного

фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ) — нормативна грошова оцінка 1 га ріллі в АР Крим або в області, проведена станом на 01.07.95 р.

Ставки податку встановлюються з одного гектара сільськогосподарських угідь, розрахованих у відсотках до грошової оцінки одного гектара угідь з диференціацією для ріллі, сіножатей та пасовищ (0,15%) і багаторічних насаджень (0,09%). Для гірських зон та поліських територій ставки розраховуються за нижчими нормативами — відповідно 0,09% і 0,03%.

Для земель водного фонду ставка податку становить 0,45%; для ріллі, сіножатей і пасовищ у власності с/г товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (виращуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у тому числі на умовах оренди, - 1,0%.

Під спеціалізацією на виробництві (виращуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті слід розуміти перевищення частки доходу, отриманого від реалізації такої продукції та продукції її переробки двох третин доходу (66 відсотків) від реалізації усієї власновиробленої сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки.

Податковий (звітний) період

Базовим податковим (звітним) періодом для податку є календарний рік (починається з 1 січня і закінчується 31 грудня того ж року).

Порядок нарахування та строки сплати податку

Сільськогосподарські товаровиробники самостійно обчислюють суму податку щороку станом на 01.01. і не пізніше 20 лютого подають податкову декларацію на поточний рік відповідному органу ДПС за місцезнаходженням платника податку та місцем розташування земельної ділянки.

Оскільки сплата податку пов'язана зі специфікою сільськогосподарського виробництва, яка залежить, зокрема, від природно-кліматичних умов виращування сільгосппродукції, то для платників цього податку законодавчо передбачено подання декларації, яка визначає суму податку, один раз на рік станом на 1 січня і не пізніше 20 лютого поточного року.

Сплата податку здійснюється щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця, у розмірі третини суми податку, визначеної на кожний квартал від річної суми податку, у таких розмірах: у I та II кварталах — по 10%, у III кварталі — 50%, у IV кварталі — 30%.

Якщо протягом податкового (звітного) періоду у платника податку змінилася площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду у зв'язку з набуттям (втратою) на неї права власності або користування, такий платник зобов'язаний:

- уточнити суму податкових зобов'язань з податку на період починаючи з дати набуття (втрати) такого права до останнього дня податкового (звітного) року;

- подати протягом 20 календарних днів місяця, що настає за звітним періодом, контролюючим органам за місцезнаходженням платника податку та місцем розташування земельної ділянки декларацію з уточненою інформацією про площу земельної ділянки, а також відомості про наявність земельних ділянок та їх нормативну грошову оцінку.

Якщо платник податку (орендодавець) надає сільськогосподарські угіддя та/або землі водного фонду в оренду іншому платникові податку (орендарю), орендована площа земельних ділянок не може включатися до декларації з податку орендаря, а враховується у такій декларації орендодавця.

Якщо платник податку (орендар) орендує сільськогосподарські угіддя та/або землі водного фонду в особи (орендодавця), яка не є платником податку, орендована площа земельних ділянок включається до декларації з податку орендаря.

Платники податку перераховують в установлений строк загальну суму коштів на відповідний рахунок місцевого бюджету за місцем розташування земельної ділянки.

С/г товаровиробники для набуття і підтвердження статусу платника податку щороку, до 20 лютого, подають станом на 1 січня поточного року:

- загальну податкову декларацію з податку на поточний рік щодо всієї площі земельних ділянок, з яких справляється податок (сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ, багаторічних насаджень), та/або земель водного фонду внутрішніх водойм (озер,

ставків та водосховищ), — органу ДПС за своїм місцезнаходженням (місцем перебування на податковому обліку);

- звітну податкову декларацію з податку на поточний рік окремо щодо кожної земельної ділянки - органу ДПС за місцем розташування такої земельної ділянки;

- розрахунок частки с/г товаровиробництва - органам ДПС за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок за затвердженою формою;

- відомості (довідку) про наявність земельних ділянок — органам ДПС за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок.

Розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва та Методичні рекомендації щодо його складання затверджено наказом Мінагрополітики України від 26.12.2011 р. № 772 «Про затвердження Розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва»

3.3. Збори у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, та на природний газ

Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію

Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ

Платники збору

оптовий постачальник електричної енергії та виробники е/е, які мають ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва е/е і продають її поза оптовим ринком е/е, та теплової енергії (далі - юридичні особи)

суб'єкти господарювання та їх відокремлені підрозділи, які провадять діяльність з постачання природного газу споживачам на підставі укладених з ними договорів.

Об'єкт оподаткування збором

а) для оптового постачальника - вартість відпущеної е/е без ПДВ;
б) для юридичних осіб - вартість відпущеної е/е, що продається поза оптовим ринком е/е, зменшена на вартість е/е, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії, а для гідроенергії - виключно у частині виробленої малими гідроелектростанціями без урахування ПДВ.

вартість природного газу в обсязі, відпущеному кожній категорії споживачів у звітному періоді, яка визначається на підставі актів приймання-передачі газу, підписаних платником та відповідним споживачем (для населення - на підставі облікових документів), з урахуванням відповідного тарифу.

Ставки збору

3 відсотки від вартості фактично відпущеної платником збору електричної

2 відсотки - на обсяги газу, що постачаються для

енергії без урахування податку на додану вартість.

підприємств комунальної теплоенергетики, тепловим електростанціям, електроцентралям та котельням СГ (за умови ведення ними окремого приладового та бухгалтерського обліку тепла і гарячої води); бюджетних установ; промислових та ін. СГ та їх підрозділів, що використовують природний газ.

4 відсотки - на обсяги газу, що постачається для населення.

календарний місяць	Базовий податковий (звітний) період	календарний місяць
у строки, визначені для місячного податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації.	Строк подання декларацій контролюючим органам та сплати збору	у строки, визначені для місячного податкового (звітного) періоду, за місцем податкової реєстрації.

Питання для самоконтролю

1. Які суб'єкти підприємницької діяльності мають право обрати спрощену систему оподаткування?
2. Які групи платників єдиного податку ви знаєте?
3. Які критерії віднесення платників єдиного податку до певних груп?
4. В чому полягає сутність єдиного податку? Сплату яких податків та зборів замінює єдиний податок?
5. Які ставки єдиного податку передбачені законодавством? Назвіть фактори, від яких залежить розмір ставок єдиного податку.
6. Які ставки єдиного податку застосовуються для фізичних осіб і юридичних осіб — суб'єктів малого бізнесу?
7. Що є об'єктом оподаткування єдиним податком? Визначте поняття доходу для платників єдиного податку.
8. Які доходи враховуються при визначенні бази нарахування єдиного податку?
9. Вкажіть особливості звітування платників єдиного податку за групами та можливості щодо спрощеного обліку.
10. Вкажіть, як відділення Державного казначейства розподіляють суму єдиного податку для цілей його перерахування.
11. Які податки сплачують суб'єкти - платники єдиного податку?
12. Чи утримуються соціальні збори з доходів найманих працівників:
 - а) юридичної особи — суб'єкта малого бізнесу;

б) фізичної особи — суб'єкта малого бізнесу?

13. Порядок видачі Свідоцтва про сплату єдиного податку для юридичних (фізичних осіб).

14. Визначте сутність фіксованого сільськогосподарського податку. У рахунок яких податків і зборів сплачується фіксований сільськогосподарський податок?

15. Назвіть платників фіксованого сільськогосподарського податку. Вкажіть умови, за яких суб'єкт має право перейти від загальної системи оподаткування до сплати фіксованого сільськогосподарського податку та хто не може бути зареєстрованим як платник цього податку?

16. Наведіть приклади ставок фіксованого сільськогосподарського податку.

17. Яким чином визначається розмір фіксованого сільськогосподарського податку та особливості його сплати?

18. Який порядок та строк надання звітності за фіксованим сільськогосподарськм податком?

19. Як розподіляються кошти, що надійшли до Державного казначейства, від сплати фіксованого сільськогосподарського податку?

20. Визначте платників збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію та об'єкт оподаткування збором.

21. Вкажіть порядок нарахування та сплати збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію.

22. Визначте платників збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ та об'єкт оподаткування збором.

23. Які ставки збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ встановлені для промислових підприємств, бюджетних установ та населення?

24. Розкрийте порядок обчислення та сплати збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ.

Тема 4. ІНШІ ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ

4.1. Збір за першу реєстрацію транспортних засобів

Збір за першу реєстрацію транспортного засобу - загальнодержавний збір, який справляється за першу реєстрацію в Україні транспортних засобів, визначених розділом VII ПКУ.

Перша реєстрація транспортного засобу - реєстрація транспортного засобу, яка здійснюється уповноваженими державними органами України щодо цього транспортного засобу в Україні вперше.

Платниками збору є юридичні та фізичні особи, які здійснюють першу реєстрацію в Україні транспортних засобів, що є об'єктами оподаткування.

Об'єкти оподаткування збором

1. Транспортні засоби, які є об'єктами оподаткування збором:

- *колісні транспортні засоби*, крім:

а) транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, що закріплені на праві оперативного управління за військовими частинами, військовими навчальними закладами, установами та організаціями Збройних Сил України, які повністю утримуються за рахунок бюджету, крім тих, що віднесені до транспортної групи, в порядку, визначеному головним органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики з питань національної безпеки у воєнній сфері, оборони і військового будівництва;

б) транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, що закріплені на праві оперативного управління за військовими формуваннями головного органу в системі центральних органів виконавчої влади у сфері охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, безпеки дорожнього руху, які повністю утримуються за рахунок бюджету, крім тих, що віднесені до транспортної групи, в порядку, визначеному таким головним органом;

в) транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, що закріплені на праві оперативного управління за підрозділами служби цивільного захисту, які повністю утримуються за рахунок бюджету, крім тих, що віднесені до транспортної групи, в

порядку, визначеному головним органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту населення;

г) транспортних засобів вантажних, самохідних, що використовуються на заводах, складах, у портах та аеропортах для перевезення вантажів на короткі відстані, – товарна позиція 8709 згідно з УКТ ЗЕД;

г) транспортних засобів швидкої медичної допомоги;

д) машин і механізмів для сільськогосподарських робіт – товарні позиції 8432 і 8433 згідно з УКТ ЗЕД;

е) причепів (напівпричепів);

є) мопедів;

ж) велосипедів;

- судна, зареєстровані у Державному судновому реєстрі України або у Судновій книзі України;

- літаки і вертольоти, зареєстровані у Державному реєстрі цивільних повітряних суден України або у Реєстрі державних повітряних суден України, крім:

а) літаків і вертольотів Збройних Сил України;

б) літаків і вертольотів головного органу у системі центральних органів виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту населення, а також органів управління та сил цивільного захисту, що виконують завдання цивільного захисту.

База оподаткування визначається:

- для колісних транспортних засобів:

а) для мотоциклів, легкових автомобілів (крім легкових автомобілів, обладнаних електродвигуном), автобусів (у тому числі мікроавтобусів), тракторів, вантажних автомобілів (у тому числі сідельних тягачів, інших спеціалізованих та спеціальних вантажних транспортних засобів, інших колісних транспортних засобів) - за об'ємом циліндрів двигуна в куб. сантиметрах;

б) для легкових автомобілів, обладнаних електродвигуном, – за потужністю двигуна в кВт;

- для суден:

а) для суден, обладнаних двигуном, – за потужністю двигуна в кВт;

б) для суден, які не обладнані двигуном, – за довжиною корпусу судна в сантиметрах;

- для літаків, вертольотів – за максимальною злітною масою.

База оподаткування визначається окремо для кожного транспортного засобу.

Ставки збору для колісних транспортних засобів:

- для мотоциклів:

Група	Об'єм циліндрів двигуна, куб. сантиметрів		Ставка збору, гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна
	від	до (включно)	
1	до 500		3,53
2	501	800	5,88
3	понад 800		11,75

- для легкових автомобілів (крім автомобілів, обладнаних електродвигуном):

Група	Об'єм циліндрів двигуна, куб. сантиметрів		Ставка збору, гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна
	від	до (включно)	
1	до 1 000		3,53
2	1 001	1 500	5,88
3	1501	1 800	8,22
4	1801	2 500	11,75
5	2 501	3 500	29,38
6	3 501	4 500	47,00
7	4 501	5 500	52,88
8	5 501	6 500	64,63
9	понад 6 500		70,50

- для легкових автомобілів, обладнаних електродвигуном, – 0,58 гривні за 1 кВт потужності двигуна;

- для автобусів, у тому числі мікроавтобусів, – 5,88 гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна;

- для тракторів – 2,93 гривні за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна;

- для вантажних вантажо-пасажирських автомобілів:

Група	Об'єм циліндрів двигуна, куб. сантиметрів		Ставка збору, гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна
	від	до (включно)	
1	до 8 200		17,63
2	8 201	15 000	23,50
3	понад 15 000		29,38

Збір за першу реєстрацію транспортного засобу для вантажо-пасажирських автомобілів сплачується у розмірах, установлених для вантажних автомобілів;

- для сідельних тягачів – 17,63 гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна;

- для автомобілів спеціального призначення – 5,88 гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна;

- для інших колісних транспортних засобів, які не зазначені вище, - 5,40 гривень за 100 куб. сантиметрів об'єму циліндрів двигуна..

Ставки збору для суден:

- для суден, оснащених стаціонарним або підвісним двигуном (двигунами):

Група	Потужність двигуна, кВт	Ставка збору, гривень за 1 кВт потужності двигуна
1	до 55 (включно)	2,93
2	понад 55	3,53

- для суден, не оснащених двигуном:

Група	Довжина корпусу судна, метрів	Ставка збору, гривень за 100 сантиметрів довжини корпусу судна
1	до 7,5 (включно)	8,22
2	понад 7,5	16,45

Ставки збору для літаків і вертольотів – 1,18 грн. за кожен кілограм максимальної злітної маси.

Ставки збору застосовуються:

- для нових транспортних засобів – з коефіцієнтом 1;
 - для транспортних засобів (крім легкових автомобілів, обладнаних електродвигуном та тракторів), які використовувалися до 8 років, – з коефіцієнтом 2;
 - для транспортних засобів, зазначених у п. 234.2 і 234.3 (тобто, для літаків і вертольотів та для суден), які використовувалися понад 8 років, – з коефіцієнтом 3.
- для транспортних засобів, зазначених у п. 234.1 (крім легкових автомобілів, обладнаних електродвигуном та тракторів), які використовувалися понад 8 років, - з коефіцієнтом 40.

Пільги щодо збору

Від сплати збору звільняються легкові автомобілі для інвалідів з об'ємом циліндрів двигуна до 1500 куб. сантиметрів, що придбані за рахунок коштів державного чи місцевих бюджетів та/або безоплатно передані інвалідам відповідно до законодавства України, транспортні засоби будинків-інтернатів для громадян похилого віку та інвалідів, дитячих будинків-інтернатів, пансіонатів для ветеранів війни і праці, геріатричних пансіонатів, реабілітаційних установ для інвалідів та дітей-інвалідів, що фінансуються з державного та місцевого бюджетів.

У разі відчуження вищевказаних пільгових транспортних засобів, особи, які отримали такі транспортні засоби у власність, зобов'язані сплатити збір за ставками у встановленому порядку.

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

Збір сплачується фізичними та юридичними особами перед проведенням першої реєстрації в Україні транспортних засобів.

Сума збору обчислюється щодо кожного транспортного засобу як добуток відповідної бази оподаткування, ставки збору та відповідного коефіцієнта.

Порядок сплати збору

Збір сплачується за місцем реєстрації транспортних засобів за ставками, які діють на день сплати.

Юридичні особи в десятиденний строк після першої реєстрації в Україні транспортних засобів подають відповідному органу державної податкової служби за місцем свого знаходження та за місцем реєстрації транспортного засобу розрахунок суми збору за такі транспортні засоби за формою, встановленою законом. До розрахунку обов'язково додаються копії реєстраційних документів, завірені відповідним уповноваженим державним органом України, який проводив таку реєстрацію.

Платники збору зобов'язані при першій реєстрації в Україні пред'являти квитанції або платіжні доручення про сплату збору з відміткою банку про дату виконання платіжного доручення, а платники, звільнені від сплати збору, – відповідний документ, що дає право на користування такими пільгами.

У разі відсутності документів про сплату збору або документів, що дають право на користування пільгами, перша реєстрація в Україні не проводиться.

4.2. Збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства

Відповідно до статті 10 Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» одним із джерел формування загального фонду Державного бюджету є надходження збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства (в 2012 році вони надходили до спеціального фонду Державного бюджету).

Відповідно до п.4 підрозділу 10 розділу XX ПКУ, збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства до 1 січня 2015 року справляється відповідно до Закону України від 9 квітня 1999 року N587-XIV "Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства", який втратив чинність з 01 січня 2013 року

Одночасно підрозділ 10 розділу XX ПКУ доповнено пунктом 16 згідно із Законом № 5519-VI від 06.12.2012 р., відповідно до якого тимчасово, до 1 січня 2018 року, встановлюється збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

Тобто, нині, згідно з нормами ПКУ (враховуючи зміни внесені Законом України від 6 грудня 2012 року N 5519-V) регламентовано порядок справляння збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства, далі – збір (п.16 підрозділ 10 розділу XX ПКУ).

Платниками збору є суб'єкти підприємницької діяльності незалежно від форм власності та підпорядкування, які реалізують в оптово-роздрібній торговельній мережі та мережі громадського харчування алкогольні напої та пиво.

Виробники алкогольних напоїв та пива є платниками збору лише за умови реалізації ними цієї продукції *в роздрібній торгівлі безпосередньо споживачам*. У разі постачання такої продукції суб'єктам оптової та роздрібною торгівлі власного виробництва вони не є платниками збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

У разі реалізації алкогольних напоїв та пива *за договорами комісії* (консигнації) платниками збору є суб'єкти підприємницької діяльності (крім виробників-комітентів у разі здійснення ними оптової торгівлі алкогольних напоїв та пива), *які отримують на свій рахунок кошти* або інші види компенсації за продаж цієї продукції.

Особливості справляння збору суб'єктами господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, встановлюються главою 1 розділу XIV ПКУ.

Об'єктом оподаткування збором є виручка - товарооборот, одержаний на всіх етапах реалізації в оптовороздрібній торговельній мережі та мережі громадського харчування алкогольних напоїв та пива, у тому числі за операціями, що не передбачають оплати у грошовій формі.

Ставка збору становить півтора відсотка від об'єкта оподаткування.

Збір сплачується на спеціальний рахунок центрального органу виконавчої влади, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, щомісяця у строки, визначені ПКУ для місячного звітного періоду (дію цієї норми зупинено на 2013 рік). Розрахунки збору платники надають до податкових органів щомісячно, не пізніше 20 числа, місяця, наступного за звітним. Збір сплачують протягом 10 днів після граничних термінів подання розрахунку.

Нараховані суми збору залишаються на спеціальному рахунку центрального органу виконавчої влади, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів. Головним розпорядником цих коштів є центральний орган виконавчої влади, який здійснює державну політику у сфері виноградарства, садівництва і хмелярства.

Суми збору розподіляються та використовуються таким чином: вісімдесят п'ять відсотків - на розвиток виноградарства і садівництва, п'ятнадцять відсотків - на розвиток хмелярства (дію цієї норми зупинено на 2013 рік). Забороняється нецільове використання зазначених коштів (дію цієї норми зупинено на 2013 рік).

Механізм справляння збору та порядок використання цих коштів затверджуються Кабінетом Міністрів України (постанова КМУ від 2 квітня 2012 р. № 285).

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте збір за першу реєстрацію транспортного засобу за класифікаційними ознаками.
3. Дайте визначення поняттям: платники, об'єкт оподаткування збору за першу реєстрацію транспортного засобу.
4. За якими ознаками відбувається диференціація ставок збору за першу реєстрацію транспортного засобу?
5. Які транспортні засоби не є об'єктами оподаткування збором за першу реєстрацію транспортного засобу?
6. Назвіть пільги зі сплати збору за першу реєстрацію транспортного засобу.
7. Охарактеризуйте терміни сплати збору за першу реєстрацію транспортного засобу для юридичних і для фізичних осіб.
8. Надайте характеристику збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства за класифікаційними ознаками.
10. Назвіть платників збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства. Чи є платниками даного збору товаровиробники?
11. Розкрийте порядок нарахування та сплати збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.
12. Чи необхідно сплачувати збір за першу реєстрацію транспортних засобів щодо легкового авто Nissan X-Trail, 2002 р. виготовлення, з об'ємом циліндрів двигуна 1796 см³, ввезеного з-за кордону у 2012 р. як гуманітарна допомога та переданого Мінпраці та соціальної політики України 13.01.2013 р. інваліду II групи, який постраждав внаслідок Чорнобильської катастрофи?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Довгалюк В.І., Ярмоленко Ю.Ю. Податкова система: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 360 с.
2. Педь І.В. Податкова система: Економіко-правова характеристика податків: Навч. посібник/ І.В.Педь; За ред. Ю.М.Лисенкова.- К.: Знання, 2007.- 191 с. (У526 П24)
3. Сердюк О.М., Заревчацька Т.В. Податкова система (практикум): Навч. посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 328 с.
4. Податковий кодекс України. Закон України № 2755 – VI. від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>

Інформаційні ресурси

1. Податки та бухгалтерський облік: [інформаційно-аналітична газета]. <http://www.nibu.factor.ua> - сайт "Податки та бухгалтерський облік".
2. Бухгалтерія: право, податки, консультації: газета української бухгалтерії.
3. Баланс: [український бухгалтерський журнал] <http://www.balance.ua/ua/>.
4. Бухгалтерський облік і аудит: [науковий журнал].
5. Все про бухгалтерський облік: всеукраїнська професійна бухгалтерська газета.
6. <http://www.sta.gov.ua/control/uk/index>.
7. <http://buhgalter911.com/>.
8. <http://www.dtkt.com.ua> - сайт "Дебет-Кредит" від ГК
9. <http://www.buhgalteria.com.ua> - сайт "Бухгалтерія" від "Бізнесу".
10. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
11. www.nau.kiev.ua – Нормативні акти України.
12. www.ukrpravo.com – Українське право.